

Svenskarna med funktionsnedsättning och internet 2021

Huvudrapport

Om denna rapport

Denna rapport är framtagen av Begripsam i samarbete med Centrum för Klinisk Forskning (CKF) Dalarna. Data som utgör underlag för rapporten kommer från undersökningen Svenskarna med funktionsnedsättning och internet, SMFOI. Datainsamling har skett 2017, 2019 och 2021.

Arbetet med att producera rapporten har letts av Stefan Johansson, teknologie doktor och VD vid Begripsam AB. Den vetenskapliga granskningen har letts av docent Catharina Gustavsson vid CKF. Rapporten ingår i en serie rapporter som ges ut under vintern 2023 och våren 2024 vars syfte är att ge aktuella lägesbilder av hur personer med funktionsnedsättning använder internet. Dessa rapporter kompletterar bilden av internetanvändning i den svenska befolkningen. Arbetet med dessa rapporter koordineras av Kerstin Ivarson Ahlstrand, projektledare vid Begripsam.

Datainsamling och vetenskapliga analyser har skett inom ramen för forskningsprogrammet CoDesign for Accessibility, CoDeAC. De frågeställningar som ligger till grund för datainsamlingen och analyser görs i nära samarbete med Föreningen Begripsam och med organisationer och individer i den svenska funktionsrättsrörelsen.

Forskningsarbete har sin grundfinansiering genom medel från Forte och CKF. Rapporten är framtagen med stöd av Post- och telestyrelsen.

Samtliga rapporter går att hitta via www.begripsam.se/internet

Använd gärna det här materialet för att sprida kunskap om villkoren för internetanvändning och användning av smarta telefoner, datorer och surfplattor men ange källan.

Omslagsbilden är skapad av Karin Forsell med hjälp av AI, Adobe Firefly.

Stockholm, december 2023.

Lättläst sammanfattning

Den här rapporten beskriver hur personer med funktionsnedsättning i Sverige använder internet.

Den visar att personer med funktionsnedsättning ofta har svårare att använda internet jämfört med andra.

Det som ofta är svårt är att:

- Söka information
- Navigera i menyer
- Använda tjänster
- Använda lösenord

Det är också vanligt att design och utformning är störande och att det inte fungerar om man har hjälpmedel

De grupper som har svårast att använda internet är:

- Personer med intellektuella funktionsnedsättningar
- Personer som är blinda
- Personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera

Det finns stora skillnader i användning av:

- Mobilt BankID
- E-handel
- E-post
- Köpa biljetter

Skillnaderna är mindre för sociala medier som Facebook

För Youtube, dejtingtjänster och bloggar gäller att personer med funktionsnedsättning använder dem mer än personer utan funktionsnedsättning

Människors ålder påverkar inte hur de använder internet lika mycket som om de har funktionsnedsättning.

Innehåll

Om denna rapport.....	2
Lättläst sammanfattning	3
Övergripande analys.....	6
De digitala klyftorna finns kvar.....	6
Har internet blivit lättare eller svårare över tid?	8
Huvudförklaringen är bristande tillgänglighet och användbarhet.....	9
Socioekonomiska skillnader	10
Funktionsnedsättning kan förklara digitalt utanförskap bättre än ålder.....	11
Delaktighet i det digitala samhället.....	12
Är internet svårt?	13
Många behöver hjälp	14
Generella svårigheter	14
Användning av internet.....	21
Sociala medier och kommunikation	21
Tjänster.....	23
Nöje och underhållning	26
Ekonomi och handel	30
Bakgrundsvariabler.....	35
Åldersintervall	35
Vilken är din könstillhörighet?	35
Är svenska dit första språk?	35
I vilket län bor du?	36
I vilken typ av ort bor du?	37
I vilken typ av boende bor du?	37
Brukar du be någon om hjälp med att göra saker på internet?.....	38
Får du hjälp av någon i din vardag?.....	38
Bor du tillsammans med någon?.....	39
Vilken är din högsta avslutade utbildning	40
Vad av följande tycker du stämmer med din nuvarande situation?.....	40
Vilken inkomst har du per månad?	41
Om svenskarna med funktionsnedsättning och internet SMFOI.....	42
50 diagnoser, funktionsnedsättningar och svårigheter har blivit 10 grupper	42
Gruppernas inbördes storlekar	44
Jämförande kontrollgrupp med personer utan funktionsnedsättning	44

Män och kvinnor.....	45
Personerna som deltar i våra undersökningar är användare av internet.....	45
Förekomst av funktionsnedsättning i populationen	46
Referenser till förekomst av funktionsnedsättning	48

Övergripande analys

De digitala klyftorna finns kvar

De digitala klyftorna som vi kunnat identifiera vid undersökningar 2017 och 2019 återfinns också i undersökningen 2021. På de flesta av våra granskade områden finns det tydliga skillnader mellan den som har eller inte har en funktionsnedsättning. Den som har en funktionsnedsättning känner sig:

- Mindre delaktig i det digitala samhället.
- Tycker att det är svårare att använda internet.
- Använder ofta internet i mindre utsträckning och för enklare typer av tjänster.

De minsta skillnaderna finns när vi tittar på användning av sociala medier och vid användning av internet för nöje och underhållning. Ju mer komplex interaktion desto större blir skillnaderna.

Stora skillnader mellan grupper av funktionsnedsättningar

Det finns tre grupper som genomgående rapporterar störst svårigheter. Det är:

- Personer som är blinda
- Personer med intellektuella funktionsnedsättningar
- Personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera

Det är dock bara i enstaka situationer som vi kan se att det finns någon av våra tio olika grupper med funktionsnedsättningar (se sidan 38) som ligger nära våra kontrollgrupper av personer utan funktionsnedsättningar. På vissa områden och för vissa grupper kan vi se att personer med funktionsnedsättning använder internet mer än vår jämförande kontrollgrupp. Sådana exempel är:

- **Användning av bloggar:** Fler har en egen blogg och bloggen som publiceringsform verkar passa bra för många personer med funktionsnedsättning.
- **Dejtingtjänster:** Används i högre utsträckning av personer med funktionsnedsättning. Det kan kanske förklaras av att betydligt fler lever ensamma jämfört med vår kontrollgrupp.
- **Youtube och Snapchat:** Används mycket av personer med intellektuell funktionsnedsättning. Det kan troligen förklaras av att tjänsterna är starkt visuella och inte kräver omfattande läsning.

Varierande effekt av DOS-lagen

Under 2019 infördes en skärpt lagstiftning, den så kallade DOS-lagen¹. Offentliga aktörer är skyldiga att följa denna lag. Om denna lag efterlevs kommer de svårigheter blinda personer rapporterar att till stora delar försvinna när de använder offentliga webbplatser och appar. Vi kan inte se att lagen i grunden har

¹ <https://www.digg.se/analys-och-uppfoljning/lagen-om-tillganglighet-till-digital-offentlig-service-dos-lagen/om-lagen>

förändrat hur blinda personer anser att internet fungerar. Det kan bero på att få offentliga aktörer följer lagen². Det skulle också kunna bero på att offentliga webbplatser och tjänster inte är så viktiga för blinda personer. En skärpt lagstiftning som träder i kraft 2025 kommer att påverka också kommersiella aktörer exempelvis inom banktjänster och e-handel och det kan tänkas att det mer kommer att påverka hur blinda personer anser att det fungerar att använda internet. Även om andelen blinda som inte tycker att internet är svårt har varit oförändrad sedan 2017 så finns en liten förbättring just i hur det fungerar med de hjälpmedel blinda personer använder, se diagram 1. Det är dock ett litet antal blinda personer som svarat, så frågan behöver undersökas vidare. Något dramatiskt genomslag för den nya lagstiftningen verkar dock inte vara fallet.

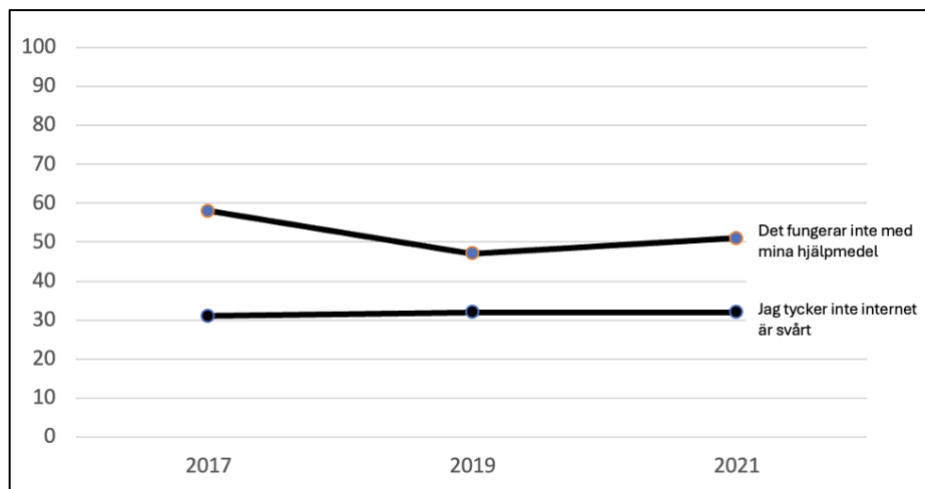

Diagram 1: Blinda personers åsikter om huruvida internet är svårt från mätningarna 2017, 2019 och 2021 (nedre linjen). Av de blinda personer som tycker att internet är svårt visas hur stor andel som kopplar det till att samspillet mellan deras hjälpmedel och internet inte fungerar (övre linjen). Andelar i procent.

En effekt av DOS-lagen kan däremot möjligen spåras hos döva personer. Där är det en stor skillnad mellan 2019 och 2021. Vid mätningen 2021 säger 87% av de döva personerna att de inte tycker det är svårt att använda internet. Vid mätningen 2019 var den siffran 66%. Här kan det vara så att fler videofilmer på nätet har blivit textade. Eller möjligen att mängden teckenspråkigt/teckenspråkstolkat material på nätet ökat. Det kan också vara så att framväxten av digitala mötesplattformar har gjort det enklare att direkt tala teckenspråk med andra eller att koppla in tolkar i digitala möten.

Personer med intellektuella svårigheter och svårigheter relaterade till språket har inte stor nytta av DOS-lagen. För dem handlar det mer om att webbsidor och tjänster behöver bli enklare, mer begripliga, få en bättre design och utformning och ha ett enklare språk.

² Jonsson, M., Gustavsson, C., Gulliksen, J. *et al.* How have public healthcare providers in Sweden conformed to the European Union's Web Accessibility Directive regarding accessibility statements on their websites? *Univ Access Inf Soc* (2023). <https://doi.org/10.1007/s10209-023-01063-1>

Användning av e-post är en ny nyckelindikator

Vi har i tidigare undersökningar lyft bristande tillgång till e-legitimation och särskilt till BankID som en stark indikator för ett digitalt utanförskap. Det börjar nu finnas en förståelse i samhället för att den som inte kan identifiera sig digitalt har mycket stora svårigheter att finnas i det svenska samhället.

En ny stark indikator är att inte använda e-post. Det finns stora skillnader i hur personer med funktionsnedsättning använder e-post. För att kommunicera med andra personer över internet kan det finnas andra alternativ som anses mer tillgängliga och enkla. Men det vi vill lyfta fram är att e-post är en central del av den digitala infrastrukturen. Det är många digitala tjänster som:

- Kräver att du registrerar en e-postadress
- Skickar konfirmerande länkar till din e-postadress som du ska klicka på för att verifiera dig som ny användare
- Använder e-post för att du ska kunna återställa eller få nya lösenord.

Det är också så att till exempel polisen kräver att du har en e-postadress om du vill använda deras e-tjänst för att anmäla att din cykel blivit stulen. Detta är ett verkligt exempel från en workshop där personer med intellektuell funktionsnedsättning upptäckte att de inte kunde anmäla en cykelstöld på egen hand. I den gruppen är det bara 58 procent som använder e-post. Personerna hade så stora talsvårigheter att de inte ville ringa polisen men hade kanske klarat att fylla i ett formulär. Men det tog stopp direkt.

Har internet blivit lättare eller svårare över tid?

I en kommande rapport kommer vi att göra jämförelser mellan undersökningarna 2017, 2019, 2021 och 2023. Det kommer att ge oss en möjlighet att se hur användningen av internet har förändrats över tid. Dessutom ger det oss en möjlighet att se om användningen har påverkats av att vi har gått genom en pandemi.

En preliminär och översiktlig analys av resultaten från 2017 till 2019 av hur de olika grupperna av personer med funktionsnedsättning anser att internet är svårt visar inga tydliga förbättringar. Andelen i olika grupper som svarar att de inte tycker det är svårt att använda internet är stabil över de tre mätillfällena och det finns en tendens att internet har blivit lite svårare under pandemin. Att det anses ha blivit svårare kan bero på att många försökt använda mer komplexa tjänster under pandemin. Det kan till exempel röra sig om att fler har e-handlat. Under denna tid har det också blivit svårare att använda kontanter, vilket kan leda till att fler har försökt använda digitala betalningar.

För en mer uttömmande analys av förändringar över tid hänvisar vi till en kommande rapport med beräknad publicering under 2024.

Huvudförklaringen är bristande tillgänglighet och användbarhet

Det finns inget som säger att internet i sig självt skulle vara omöjligt för personer med funktionsnedsättning. Det finns ett antal funktionsnedsättningar som skapar utmaningar i interaktionen med digitala tjänster. Dessa svårigheter skulle kunna tas bort eller minska betydligt med bättre utformade tjänster. De digitala klyftor som vi påvisar i vår rapport skulle kunna vara betydligt mindre. Många av de åtgärder som skulle göra webbsidor och tjänster enklare att använda skulle gynna alla användare.

Många av de åtgärder som skulle krävas är dessutom väl kända. Det finns kunskap om hur webbsidor och tjänster ska vara tekniskt utformade. Det finns kunskap om hur man ska designa tjänster så att de blir mer kognitivt tillgängliga och användbara. Här är problemet snarare att denna kunskap inte används då webbplatser och tjänster konstrueras.

Eftersom de digitala klyftorna är mindre inom vissa områden så kan det vara intressant att försöka förstå vad det är som gör att de tjänster som finns inom det området anses mer tillgängliga. Det kan finnas designlösningar, interaktionskoncept etc. bland dessa tjänster som kan lyftas över till områden och tjänster där de digitala klyftorna är större

De digitala klyftor som framkommer i den här rapporten har en komplex förklaringsgrund, se bild 1. I varje grupp som vi granskar så finns det en andel personer som anser sig vara fullt delaktiga i det digitala samhället och samtidigt en andel som inte känner sig delaktig eller bara delvis känner sig delaktig. Utöver att utforma de digitala tjänster så att fler kan använda dem kan det krävas en kombination av andra åtgärder för att klyftorna ska minska så mycket som möjligt eller att helt försvinna. I Begripsam laborerar vi med 14 förutsättningar för digitalt deltagande. Dessa presenterades utförligt i en doktorsavhandling³ och utgör en analytisk grund för hur vi ska kunna förstå varför personer med exempelvis samma funktionsnedsättning kan komma fram till olika syn på hur delaktiga de är i det digitala samhället.

³ Johansson, S. (2019). *Design for Participation and Inclusion will Follow: Disabled People and the Digital Society*. KTH Royal Institute of Technology.

Bild 1: Enligt Johansson (2019) finns det 14 förutsättningar för deltagande i det digitala samhället. Dessa är Tillgänglig design, Tillgång till internet, Tillgång till apparater, Tillgång till programvara, Tillgång till support, Praktiker och praxis, Lagar och regler, Utbildning, Förväntningar, Erfarenheter, Kompetens, tilltro till mig själv, Att ha råd och Attityder.

Den som ansvarar för en webbplats eller en app har stor möjlighet att påverka många av de andra förutsättningarna genom att tillhandahålla en tillgänglig och användbar design.

Socioekonomiska skillnader

Personer med funktionsnedsättning har betydligt lägre inkomster jämfört med kontrollgruppen. Mellan 30–40 procent i grupperna har en månadsinkomst som är under 15 000 kronor. Det beror inte i första hand på skillnader i utbildningsnivå även om en sådan skillnad finns. Den största enskilda förklaringen är att personer med funktionsnedsättning står utanför arbetslivet. Det är också många fler med funktionsnedsättning som även i högre åldrar studerar, vilket kan indikera att det är svårt att hitta ett arbete.

För många som har ett arbete finns en stark koppling till digital inkludering. Det är via arbetet vi får möjlighet att hänga med i utvecklingen, där kan det finnas både formella och informella supportstrukturer och det kan finnas möjligheter att testa nya digitala tjänster och även att få betald kompetensutveckling. Det här kan beskrivas som att många omfattas av ett ekosystem som främjar digital inkludering om de har ett arbete. Många personer med funktionsnedsättning står helt utanför ett sådant ekosystem.

De låga inkomsterna förhindrar också många från att köpa service och det kanske inte heller finns tillgång till supportpersoner som förstår förutsättningarna för att

använda digitala tjänster när en funktionsnedsättning påverkar användningen. De låga inkomsterna påverkar också möjligheten att köpa abonnemang eller betala för lösningar där man slipper reklam.

Funktionsnedsättning kan förklara digitalt utanförskap bättre än ålder

I denna rapport har vi lagt till två jämförande grupper. Det är dels vår jämförande kontrollgrupp av personer utan funktionsnedsättning, dels resultatet av svar från över 15 000 pensionärer från Pensionärernas Riksorganisation, PRO⁴. Vad vi då kan se är att det inte i första hand är ålder som förklarar om internet är svårt. Det är ju en etablerad bild att äldre personer har svårare än yngre att använda nätet. Men den bild vi ser växa fram är att det är förekomsten av funktionsnedsättning snarare än ålder som kan förklara att det är svårt och att man känner sig mindre delaktig i det digitala samhället. PRO-medlemmar utan funktionsnedsättning ligger oftast nära vår jämförande kontrollgrupp av personer utan funktionsnedsättning i olika åldrar. PRO-medlemmar med funktionsnedsättning ligger närmare de 10 grupper med olika funktionsnedsättningar som har svarat på SMFOI 2021.

Det finns en ålderseffekt men den är mindre än förekomst av funktionsnedsättning och det är först bland PRO-medlemmar över 90 år som ålder verkar få stor betydelse.

⁴ <https://pro.se/aktiviteter/digisen/undersokning-sa-anvander-aldre-internet.html>

Delaktighet i det digitala samhället

Det finns en stark koppling mellan att inte ha en funktionsnedsättning och att känna sig fullt delaktig i det digitala samhället. Här spelar ålder betydligt mindre roll än funktionsnedsättning. Som enskilt diagram kan diagram 2 sägas spegla de digitala klyftor i samhället som personer med funktionsnedsättning upplever. Det finns andelar i varje grupp som säger att de står helt utanför men den stora skillnaden är att det är betydligt fler personer med funktionsnedsättning som säger att de bara till viss del är delaktiga i det digitala samhället. Det kan vi se spår av när vi undersöker vad användarna gör på internet. Inom vissa områden som sociala medier eller viss mediekonsumtion är skillnaderna inte så stora. På andra områden som e-handel, e-hälsa och betalningar är skillnaderna större.

De grupper som redovisar det största digitala utanförskapet är:

- personer med intellektuell funktionsnedsättning,
- personer som är blinda, dövblinda eller har en grav hörselnedsättning samt
- personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera.

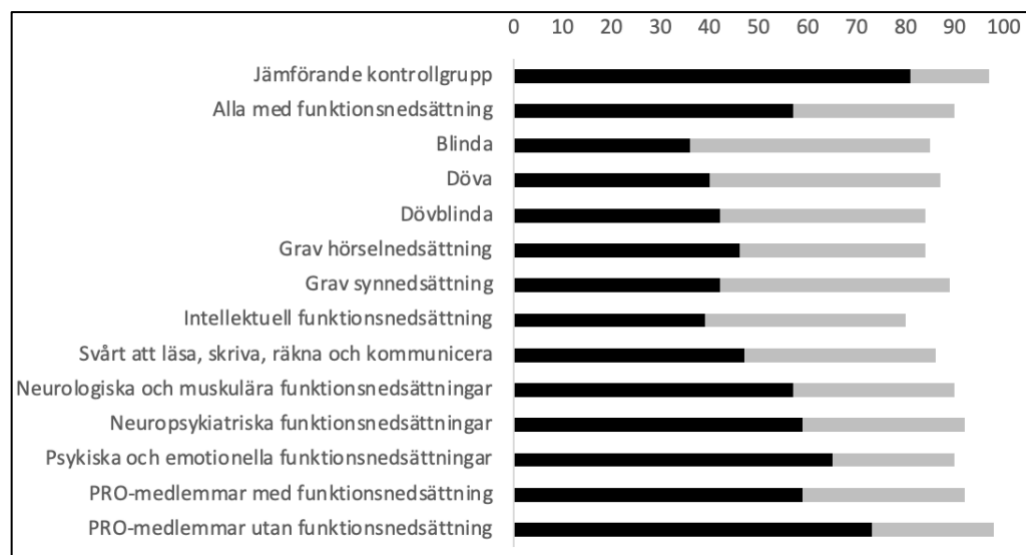

Diagram 2: Känslan av delaktighet i det digitala samhället. Andelar i procent.

Det går att beskriva profilen för det digitala utanförskapet som ojämnt. På vissa områden känner sig personer delaktiga och på andra känner de sig utanför. Vi kan se att ett sätt att använda internet hos vissa personer är att helt enkelt avstå från att göra saker som är svåra. För dessa personer blir nätet en arena för nöjeskonsumtion och social interaktion. Från samhället sida och även från kommersiella aktörer finns ju stora förhoppningar att internet ska kunna användas till all möjlig samhällsservice och kundservice. Men då behöver de tjänster som erbjuds göras mer tillgängliga.

Det finns inga tecken som tyder på att detta är ett frivilligt utanförskap. Det är inte så att bara för att man har en funktionsnedsättning så vill man inte använda digitala tjänster. Här är det snarare så att tjänsternas utformning utgör hinder. I

Samhällsdebatten framförs ibland argument att det skulle vara bra för personer i digitalt utanförskap att andra delar av befolkningen övergår till digitala tjänster. Vi kan se sådana argument framförda när exempelvis e-hälsotjänster kritiserar för bristande tillgänglighet och användbarhet. Ökad användning i delar av befolkningen skulle då frigöra resurser där personer med funktionsnedsättning kan hålla på med telefonsamtal och fysiska besök. Som om det är vad dessa personer önskar.

Vi kan inte se något stöd för att personer med funktionsnedsättningar önskar att vara icke-digitala. I varje grupp som vi granskar finns en andel som bejakar det digitala medan andra inte gör det. Det gäller både personer med och utan funktionsnedsättning. Det är en personlig inställning och inget som är givet utifrån att man har en viss funktionsnedsättning.

Är internet svårt?

Det som startade hela projektet Svenskarna med funktionsnedsättning och internet var att Statistiska Centralbyrån i en undersökning för snart tio år sedan kom fram till att det nästan inte var någon person med funktionsnedsättning som tyckte att internet var svårt. Vi menar att det berodde mer på vilka som fick svara på den frågan än att internet plötsligt skulle ha blivit tillgängligt och användbart för personer med funktionsnedsättning. Vi har därför försökt undersöka den saken vid alla tillfällen då vi genomfört vår undersökning.

Det är en svår fråga att undersöka. Vi har märkt att vissa som först svarar att de inte tycker att internet är svårt senare svarar på frågor som säger att de tycker att vissa saker på internet är svåra. Det kan också vara så att det känns jobbigt att erkänna att man tycker att något som "alla borde kunna" är svårt.

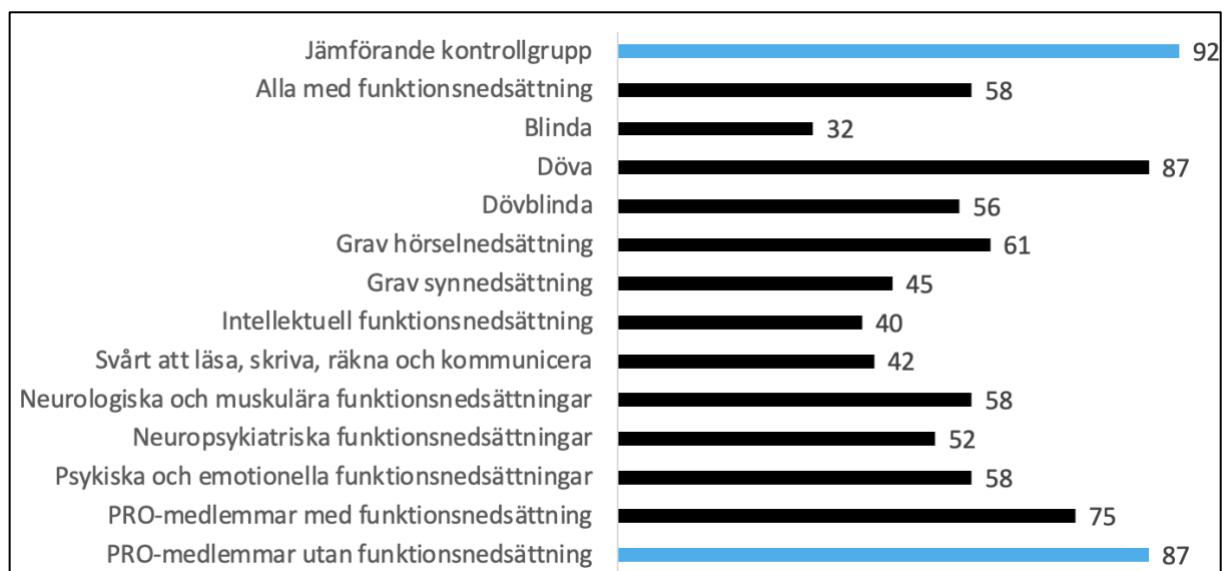

Diagram 3: Andelar i procent som säger att de inte tycker det är svårt att använda internet.

De grupper som upplever minst svårigheter med att använda internet är personer utan funktionsnedsättning och döva personer, se diagram 3. För många döva personer är det bristen på teckenspråkiga alternativ till filmer som är det största

problemet. I övrigt upplever denna grupp ofta inte några större svårigheter. Här är skillnaderna annars mycket stora mellan den som har respektive inte har funktionsnedsättning.

Många behöver hjälp

Ett annat sätt att undersöka om det är svårt att använda internet är att fråga om användarna regelbundet behöver be om hjälp (Diagram 4). Här ser vi också mycket stora skillnader mellan personer med och utan funktionsnedsättning.

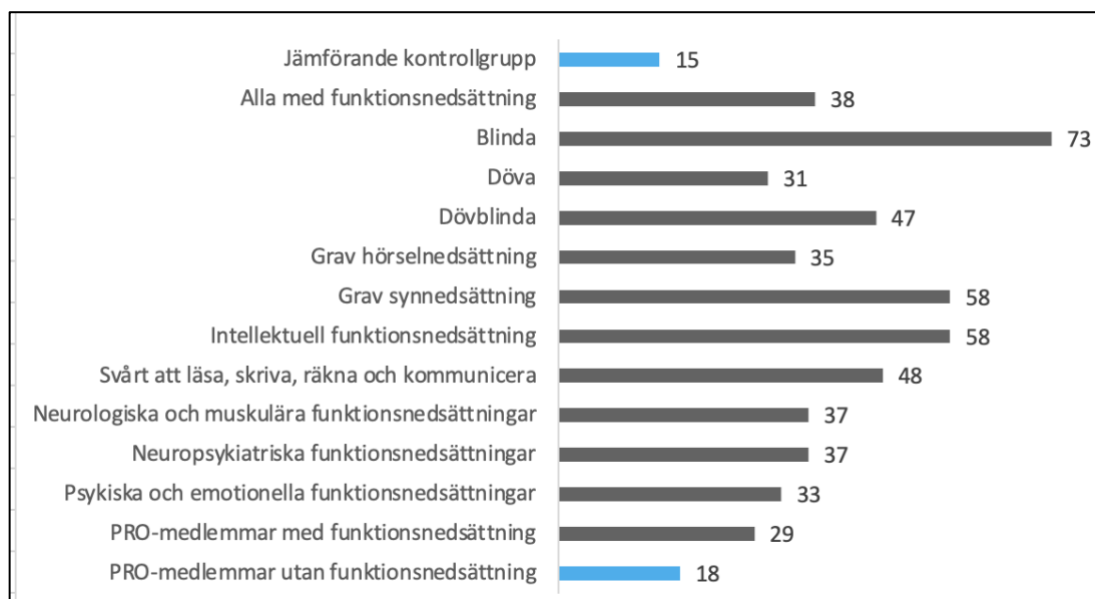

Diagram 4: Personer som säger att de regelbundet ber om hjälp med att göra saker på internet. Den grupp där flest regelbundet ber om hjälp är personer som är blinda. Andelar i procent.

Det finns ett starkt samband mellan att de personer som rapporterar att de tycker att internet är svårt också är de personer som regelbundet ber om hjälp att göra saker på internet. Här finns det troligen personer runt dessa som ofta blir tillfrågade om att hjälpa till. Det handlar oftast om en partner eller någon annan i familjen. För vissa grupper kan det också handla om personal. Här kan vi från våra fritextsvar se att många kan känna det jobbigt att behöva fråga om hjälp. Det blir som att man blir en börda och i vissa fall kan det också skapa slitningar.

Generella svårigheter

Oavsett vad vi gör på internet så ställer användningen krav på att vi ska klara av att söka information, navigera, förstå innehåll etc. Vi ställer därför ett antal generella frågor om detta för att kunna få en djupare förståelse för vad som kan vara problematiskt och om det finns skillnader i vad som kan vara svårt mellan olika grupper. Profilen över vilka grupper som tycker att det är svårt är snarlik för nästan varje område som vi frågat om. Störst generella svårigheter finns det för blinda personer. Därefter upplever också personer som har intellektuell funktionsnedsättning, personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera samt personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

svårigheter. Det är alltid så att personer med funktionsnedsättning har större svårigheter än personer utan funktionsnedsättning.

Ofta är personer med funktionsnedsättning inte med när tjänster utvecklas eller testas. Därför passerar dessa skillnader i upplevda svårigheter förbi som helt osynliga.

Svårigheter att söka information

Blinda personer upplever de klart största svårigheterna att söka information. Även personer med intellektuella funktionsnedsättningar och personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera har svårigheter att söka information (Diagram 5). Här beror svårigheterna troligen på olika saker. För blinda personer kan det vara tekniska svårigheter som gör att de inte kan använda sina hjälpmedel för att söka. För den som har svårigheter relaterade till språk eller intellektuell förmåga kan det handla om att många sökfunktioner inte klarar av att man stavar fel och inte heller ger förslag på vad det kanske var man sökte. För vissa kan det också vara svårt att komma på vilket eller vilka ord man ska använda. Nästan ingen utan funktionsnedsättning tycker att det är svårt att söka information.

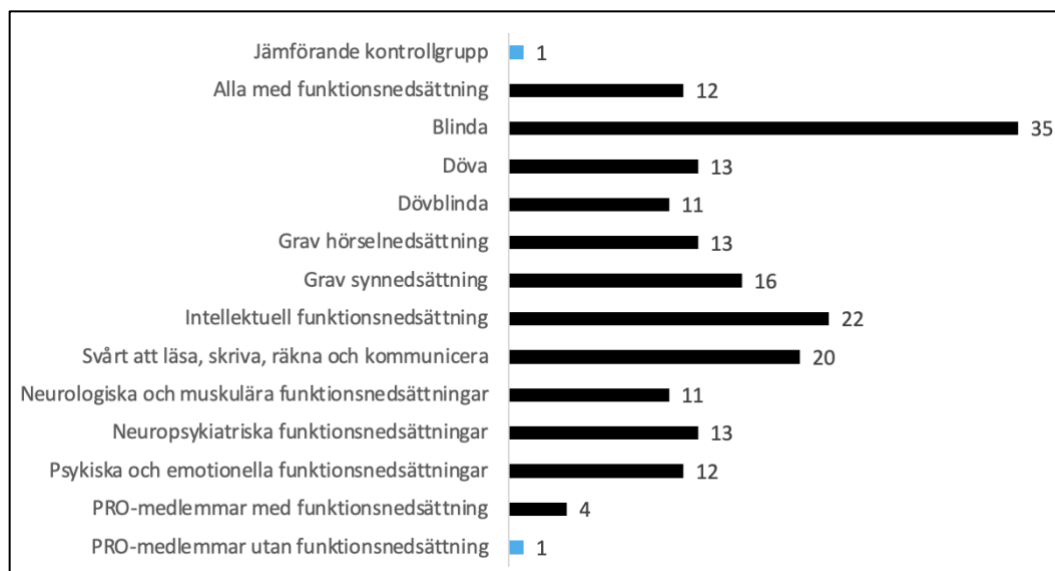

Diagram 5: Personer som rapporterar svårigheter att söka information. Andelar i procent.

Svårigheter att navigera

Klart svårast att navigera är det för personer som är blinda (Diagram 6). Det beror med stor sannolikhet på bristande tekniska konstruktioner. Även för personer som ser dåligt är det svårt att navigera och det kan bero på att det kan vara svårt att uppfatta vad som är länkar eller var länkarna finns i de fall där användaren gör kraftiga förstoringar.

När personer med intellektuella funktionsnedsättningar och med svårigheter att läsa svarar att de har svårt att navigera så beror det troligen på att formuleringar av länkar och meny-alternativ är för svårt formulerade.

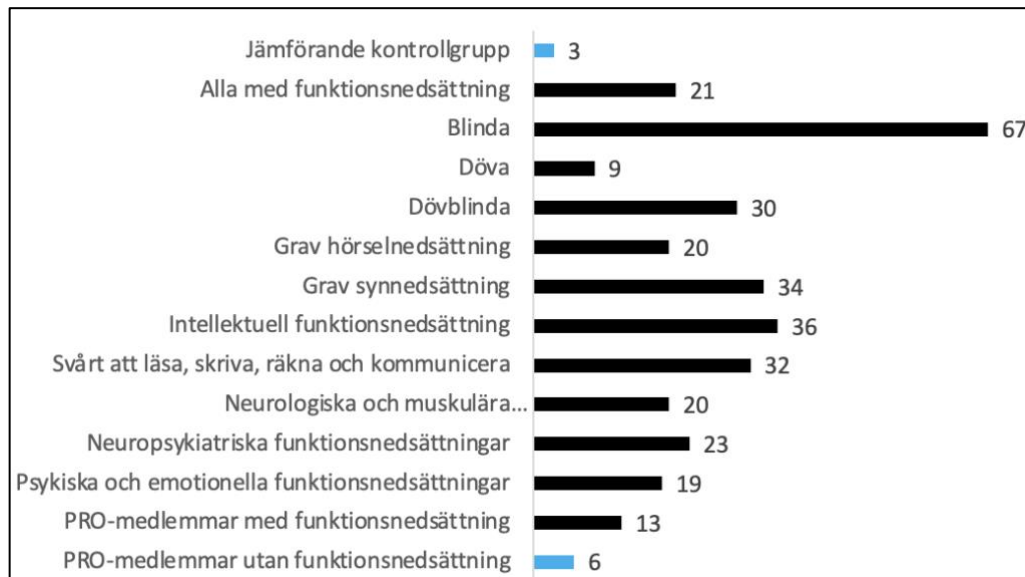

Diagram 6: Personer som rapporterar svårigheter att navigera. Andelar i procent.

Svårigheter att använda digitala tjänster

Blinda personer har stora svårigheter att använda digitala tjänster (Diagram 7). Det gäller även personer med grav synnedsättning, personer med intellektuella funktionsnedsättningar och personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera. Överlag är det stora skillnader mellan personer med och utan funktionsnedsättning.

Diagram 7: Personer som rapporterar svårigheter att använda tjänster. Andelar i procent.

Svårigheter att förstå innehåll

Här kan vi se att när personer som är blinda väl kommer åt ett innehåll så rapporterar de inte så stora svårigheter som då de navigerar eller interagerar med tjänster (Diagram 8). Här är det istället personer med intellektuella funktionsnedsättningar och personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera som upplever de största svårigheterna.

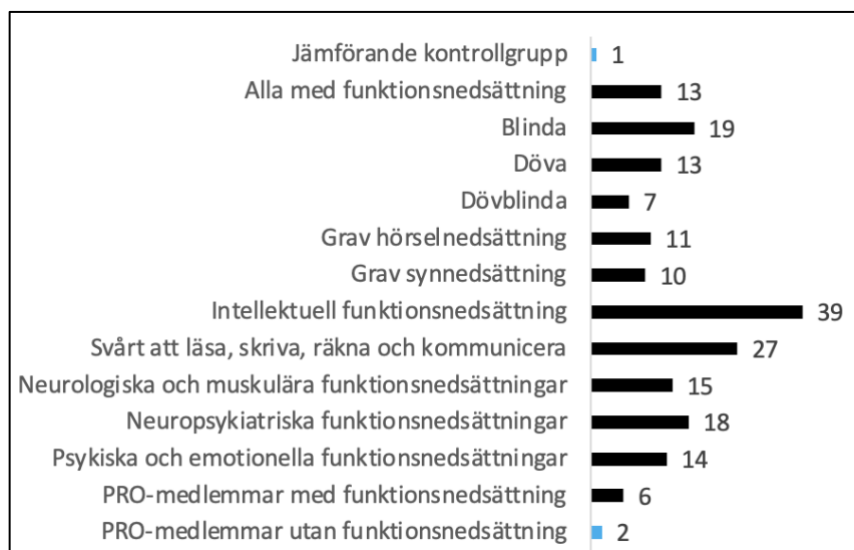

Diagram 8: Personer som rapporterar svårigheter att förstå innehåll. Andelar i procent

Svårt med lösenord

Många upplever problem med lösenord och här är det stora skillnader jämfört med personer som inte har funktionsnedsättning (Diagram 9). Störst svårigheter upplever personer med intellektuella funktionsnedsättningar och personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera

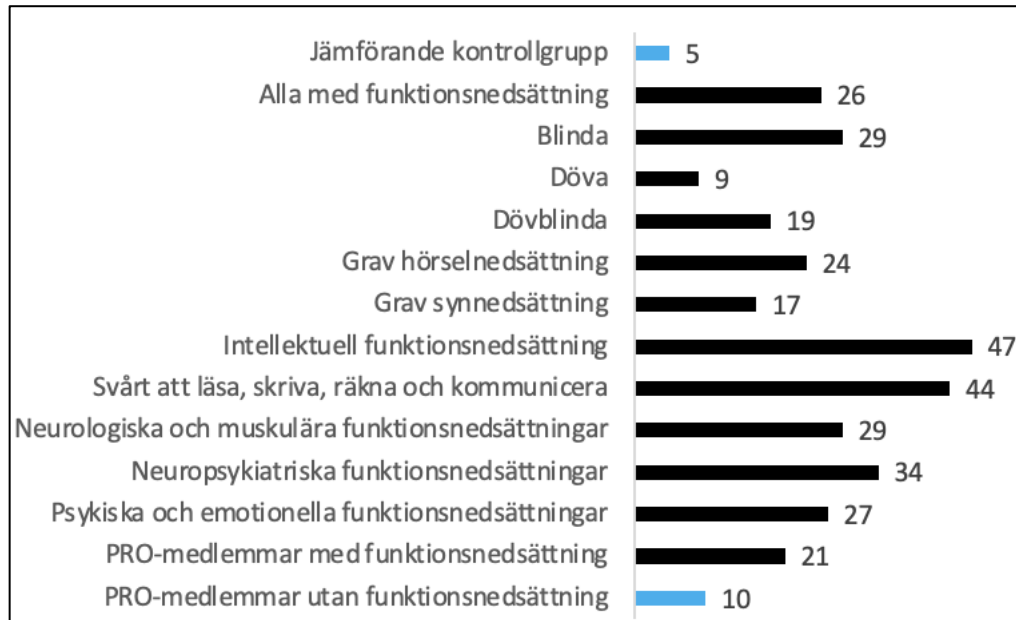

Diagram 9: Personer som rapporterar svårigheter med lösenord. Andelar i procent.

Svårt för att design och utformning är störande

Design och utformning skapar problem för personer som ser dåligt men också för flera av de andra grupperna (Diagram 10). Skillnaderna är stora jämfört med personer utan funktionsnedsättning.

Diagram 10: Personer som rapporterar att internet är svårt för att design och utformning är störande. Andelar i procent.

Svårt för att det inte fungerar med mina hjälpmedel

Det är personer som är blinda, dövblinda eller som har grav synnedsättning som rapporterar stora svårigheter på grund av att deras hjälpmedel inte fungerar tillsammans med webbsidor och tjänster (Diagram 11). Det beror till största delen på att webbplatser och tjänster inte följer riktlinjerna för tillgänglighet, Web Content Accessibility Guidelines, WCAG. I viss utsträckning kan det också bero på att dessa personer inte får tillräcklig träning och support för att använda sina hjälpmedel optimalt.

Andra grupper rapporterar få problem relaterade till hjälpmedel. Det kan ju se bra ut. En förklaringen är snarare att dessa personer inte har några hjälpmedel. I en separat rapport fördjupar vi oss i vilka hjälpmedel personer med funktionsnedsättning använder i sina smarta telefoner, datorer och surfplattor.

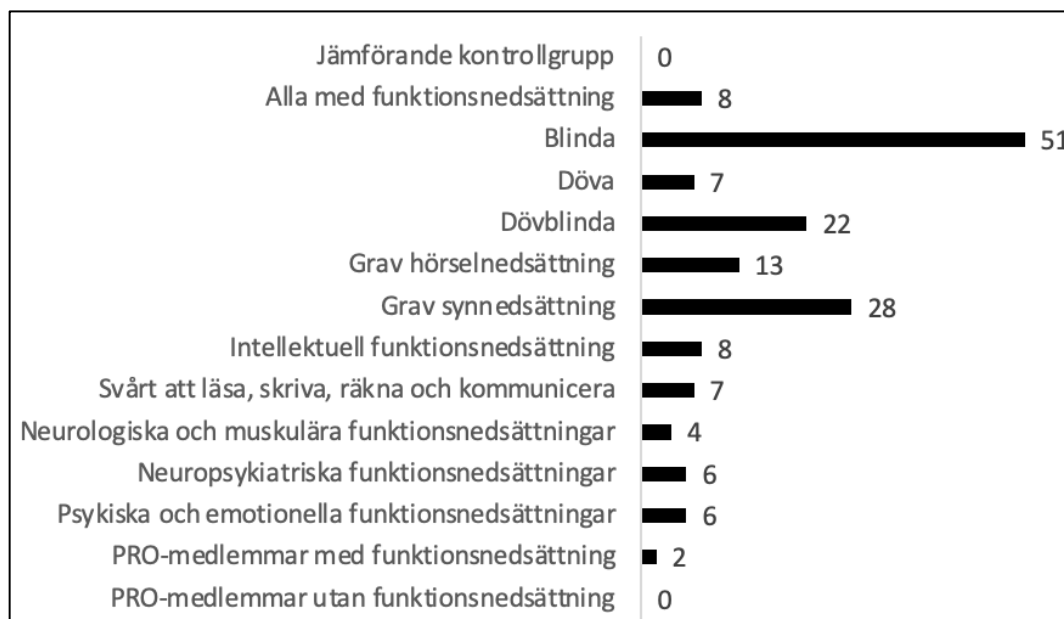

Diagram 11: Personer som rapporterar att internet är svårt för att den inte fungerar med de hjälpmedel personen har. Andelar i procent.

Svårt men kan inte beskriva varför

Ibland är saker svåra, utan att man kan beskriva varför. Därför har vi med möjligheten att ange det alternativet, se diagram 12. Det är främst personer med intellektuella funktionsnedsättningar och personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera som använder denna möjlighet. Att förstå varför något är svårt är ofta en viktig förutsättning för att kunna lösa ett problem.

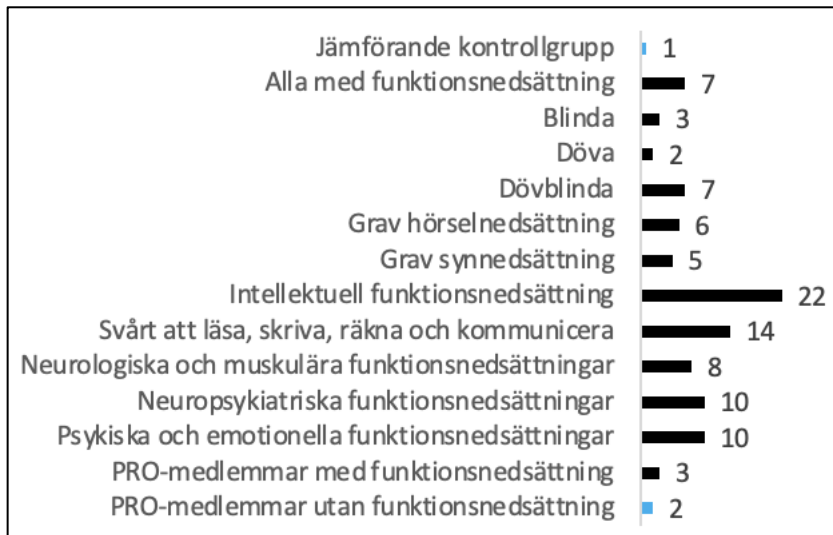

Diagram 12: Personer som rapporterar att internet är svårt men att de inte kan beskriva varför. Andelar i procent.

Användning av internet

För att ge en bred bild av hur personer med funktionsnedsättning använder internet har vi valt ut ett antal viktiga och vanligt förekommande tjänster. Många av dessa följer vi över tid. Under 2021 gjorde vi också en särskild satsning på frågor om e-hälsotjänster. Det resultatet presenteras i en separat rapport.

Sociala medier och kommunikation

Sociala medier är ett område där skillnaderna i användning är minst. Det gäller särskilt användningen av Facebook. Där finns flera grupper av personer med funktionsnedsättningar som använder Facebook mer än personer utan funktionsnedsättning. Användningen av Snapchat är intressant. Det är en starkt visuell tjänst och det verkar passa personer som är döva, personer med intellektuell funktionsnedsättning och personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera.

Tabell 1: Användning av egen blogg, läsa andras blogg, Facebook, Instagram, Snapchat, Webbmöten och e-post. Andelar i procent.

Grupp	Egen blogg	Läser bloggar	Facebook	Instagram	Snapchat	Webbmöten	E-post
Jämförande kontrollgrupp	2	17	76	66	21	70	91
Alla med funktionsnedsättning	5	17	77	54	19	66	75
Blinda	10	21	63	13	4	76	90
Döva	4	17	96	83	35	90	79
Dövblinda	3	29	71	45	13	71	87
Grav hörselnedsättning	2	19	78	48	19	70	78
Grav synnedsättning	5	19	60	32	7	61	84
Intellektuell funktionsnedsättning	6	12	69	50	25	46	58
Svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera	6	12	74	56	25	59	67
Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar	7	15	78	53	14	64	71
Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar	7	19	79	59	22	65	69
Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar	6	19	81	66	26	67	76
PRO-medlemmar med funktionsnedsättning	2	9	70	43	6	71	89
PRO-medlemmar utan funktionsnedsättning	1	9	72	49	8	75	89

Blogg

Bloggen som uttrycksform tycks passa många personer med funktionsnedsättning. I många av grupperna med funktionsnedsättning är det betydligt vanligare att man har en egen blogg än för personer utan funktionsnedsättning. Det förhållandevis enkla publiceringsgränssnittet kan vara en förklaring. Att man själv kontrollerar tempot för publicering och kan förbereda ett inlägg kan vara en annan förklaring.

Webbmöten

Användningen av webbmöten sköt troligen i höjden under pandemin. Vi har inte specifikt frågat om detta tidigare så vi har ingen egen data att jämföra med. En grupp som har svårt med möten via webben är personer med intellektuell funktionsnedsättning. För döva är webbmöten ett sätt att kunna koppla upp sig och prata teckenspråk.

E-post

Det finns anledning att särskilt belysa skillnaderna i att använda e-post, se diagram 13. Att använda e-post handlar inte bara om en kanal för kommunikation. E-post kan också beskrivas som en central komponent i en infrastruktur för att använda digitala tjänster där vi som användare har ett användarkonto. Det är mycket vanligt att man behöver bekräfta något via meddelanden som hamnar i ens e-post. Det kan handla om att man verifierar ett nytt användarkonto genom länkar i ett e-postmeddelande. E-post brukar också vara en central del i att återställa lösenord eller ändra lösenord. Att inte använda e-post blir därför en barriär som förhindrar användning av många av de tjänster som finns på internet. Ett annat exempel på betydelsen av att ha ett e-postkonto är att man till exempel inte kan använda nätet för att anmäla att man råkat ur för en stöld på polisens webbplats. Vi tar det som ett exempel för att visa att det ofta är en obligatorisk uppgift att ange en e-postadress när man fyller i formulär. Det har troligen att göra med att de som bestämmer hur tjänster ska utformas tar det för givet att alla har e-post.

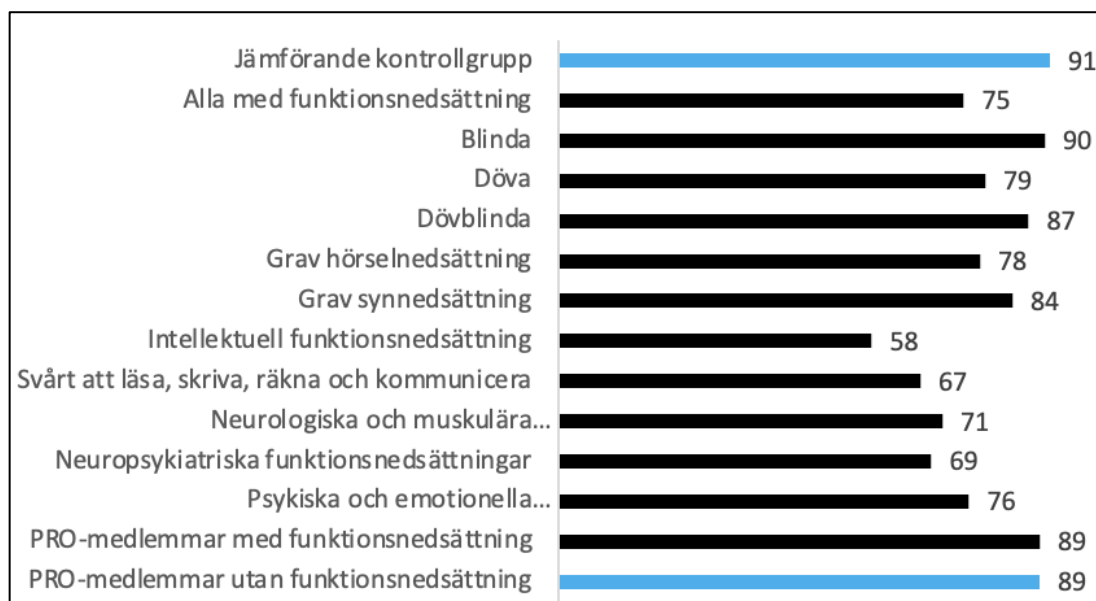

Diagram 13: Användningen av e-post. Andelar i procent.

Att alla inte har e-post framgår tydligt av Diagram 13. Minst tillgång till e-post har personer med intellektuell funktionsnedsättning men här finns flera grupper som har låg tillgång till e-post. Vi vet från andra undersökningar att de e-postprogram som finns kan uppfattas för komplexa att använda. Detta har särskilt uppmärksammats av organisationen FUB som organiserar personer med intellektuella funktionsnedsättningar.

Tjänster

Tabell 2: Användning av tjänster för dejting, väder, kartor och vägvisning, köpa biljetter till evenemang, boka tid för vård och boka tid för tandvård. Andelar i procent.

Grupp	Dejting	Väder	Kartor	Biljetter resor	Biljetter evenemang	Boka tid, vård	Boka tid, tandvård
Utan funktionsnedsättning	4	85	88	76	69	74	37
Alla med funktionsnedsättning	8	65	64	47	41	56	29
Blinda	7	59	27	38	34	28	14
Döva	13	75	71	75	58	71	54
Dövblinda	10	74	48	48	45	52	35
Grav hörselnedsättning	7	65	59	52	46	54	33
Grav synnedsättning	5	63	41	39	36	42	17
Intellektuell funktionsnedsättning	6	51	43	26	19	33	16
Svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera	10	58	62	39	34	50	26
Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar	7	67	65	44	39	60	30
Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar	9	64	66	45	39	57	29
Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar	13	68	72	53	45	65	32
PRO-medlemmar med funktionsnedsättning	2	78	76	56	53	64	25
PRO-medlemmar utan funktionsnedsättning	2	82	82	67	65	68	28

Här ser vi att när det handlar om att använda tjänster så har vi tre grupper som använder sådana i betydligt mindre utsträckning:

- Personer som är blinda
- Personer med intellektuella funktionsnedsättning
- Personer som har svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera

För blinda personer är vår analys att detta främst handlar om bristande tillgänglighet i form av tekniska konstruktioner som inte följer WCAG 2.1 AA. För de båda andra grupperna handlar det främst om bristande kognitiv tillgänglighet. Det vill säga för krångligt utformade tjänster, dålig design och för svårt språk.

Dejtingtjänster

Personer med funktionsnedsättning använder dejtingtjänster betydligt mer än personer utan funktionsnedsättning. Det har troligen ett samband med att många fler i dessa grupper rapporterar att de lever ensamma. Med det i åtanke kan det vara viktigt att fundera varför så få personer som är blinda eller har grav synnedsättning inte använder dejtingtjänster lika mycket som andra grupper. Här kan det finnas en åldersfaktor. Medelåldern är relativt hög i dessa grupper. Det gäller också personer med grav hörselnedsättning och vi kan se att även PRO-medlemmarna använder dejtingtjänster i låg utsträckning. Men för just synskadegruppen kan det tänkas finnas en annan delförklaring. Dejtingtjänsterna kan vara dåliga på att uppfylla de tekniska konstruktionskraven enligt standarden WCAG 2.1 AA.

Köpa biljetter till resor

Det blir allt svårare att köpa biljetter till resor med buss eller tåg om man inte kan göra det via internet. Här finns ju grupper som aldrig reser med kollektiva färdmedel så det kan förklara varför cirka en fjärdedel av kontrollgruppen inte köper sådana biljetter. Men diagram 14 visar att det finns stora skillnader. Här kan det vara viktigt att tänka på att många personer med funktionsnedsättning inte har körkort och heller kanske inte kan köra bil, cykla eller ta sig fram till fots. För dessa är resor med buss, tåg, spårvagn etc. kanske det enda sättet att förflytta sig. Att då inte kunna köpa biljetter online blir ett stort problem.

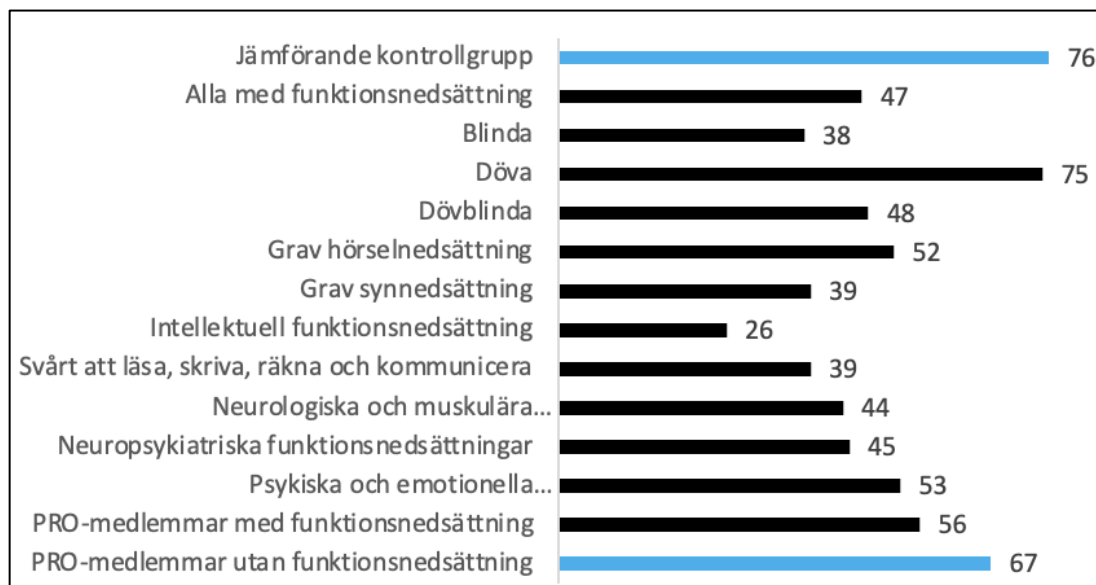

Diagram 14: Personer som använder internet för att köpa biljetter. Andelar i procent.

Boka tider till vården via internet

Vad gäller att använda internet för att boka tider inom vården så behöver vi ha i åtanke att många vårdverksamheter inte tillåter att man bokar tider via internet. Ofta går det bara att använda internet för att avboka tid. Sedan får man invänta att verksamheten skickar en ny kallelse. Vill man vara mer proaktiv vad gäller att boka tider så får man i så fall ringa den aktuella vårdverksamheten. Vår bedömning från mer kvalitativa analyser är att det finns ett stort intresse av att själv kunna boka tider online. Det skulle minska behovet av att behöva omboka tider som inte passar. Att kunna sköta bokningsprocessen helt och hållet online skulle göra att det går att undvika telefonsamtal. För många personer med funktionsnedsättning är kontakt via telefon problematiskt. Det kan bero på att man har svårt att höra eller inte hör alls och därför vill undvika telefonsamtal men det är också många som har svårt att använda telefontjänster där man ska göra val genom att trycka in siffror. I vissa fall lovar verksamheter att de ska höra av sig via telefon en viss tid. Det kan vara en bra service men för många skapar det en osäkerhet kring vad som händer om de skulle råka missa att en verksamhet ringer upp.

För tandvård är många inne i ett system där de blir kallade automatiskt och där spelar kommunikation via SMS en stor roll. Det är troligen en viktig del av förklaringen till varför så få använder internet för att boka tider till tandvård.

Nöje och underhållning

Internet som en kanal för nöje och underhållning är ett av de områden där de digitala klyftorna är minst. Här kan vi se att olika kanaler passar dåligt i kombination med vissa funktionsnedsättningar. Att spela online fungerar dåligt för den som inte kan se, att lyssna på strömmande musik passar dåligt för den som inte kan höra.

Tabell 3: Användning av tjänster för att lyssna på musik, spela spel via nätet, titta på tv via nätet, titta på Youtube, streama filmer, lyssna på ljudböcker och lyssna på talböcker nedladdade via Legimus. Andelar i procent.

Grupp	Musik	Spela spel	TV via nätet	Youtube	Streaming	Ljudböcker	Talböcker
Utan funktionsnedsättning	65	42	74	69	52	29	2
Ala med funktionsnedsättning	59	43	67	70	47	26	20
Blinda	65	7	61	54	18	37	68
Döva	29	38	90	77	79	2	2
Dövblinda	39	42	61	55	42	13	35
Grav hörselnedsättning	50	44	65	57	48	15	19
Grav synnedsättning	51	27	58	57	29	29	49
Intellektuell funktionsnedsättning	63	50	61	82	47	15	17
Svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera	61	46	65	74	51	26	22
Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar	59	44	67	67	47	26	14
Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar	65	50	69	76	55	28	16
Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar	70	52	70	79	62	29	16
PRO-medlemmar med funktionsnedsättning	36	39	64	47	24	39	16
PRO-medlemmar utan funktionsnedsättning	41	39	67	51	27	43	17

Youtube

Användningen av Youtube är intressant, se Diagram 15. Här ser vi att det finns flera grupper som använder Youtube mer än personer utan funktionsnedsättning. Särskilt intressant är det att personer med intellektuell funktionsnedsättning använder Youtube i så hög utsträckning. Det är ju en grupp som nästan alltid använder olika saker på internet mindre än de andra. Men de använder Youtube mest av alla.

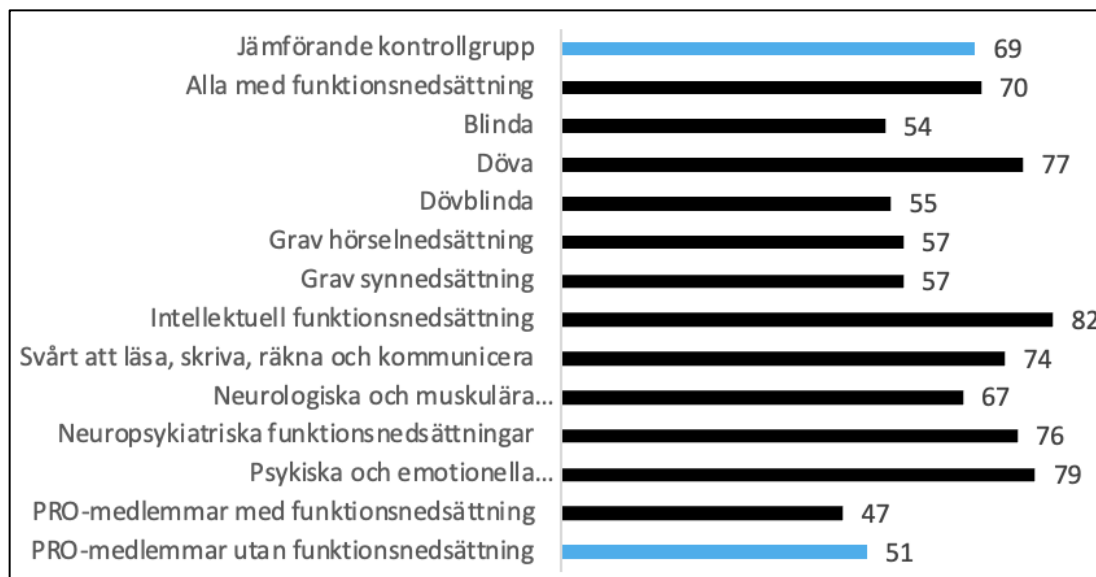

Diagram 15: Användningen av Youtube. Andelar i procent.

Nyheter

Vad gäller nyhetskonsumtion finns det fortfarande alternativ till nyheter online. Men för till exempel lokala nyhetstidningar gäller att allt fler drar in den tryckta versionen eller inte distribuerar den tryckta versionen till glest befolkade delar av sitt upptagningsområde. Tabell 4 visar hur nyhetskonsumtionen på nätet ser ut.

Tabell 4: Användning av internet för att lyssna på radion via nätet, lyssna på poddar eller läsa dagstidning via nätet. Andelar i procent.

Grupp	Radio via nätet	Poddar	Dagstidning via nätet
Utan funktionsnedsättning	51	43	70
Alla med funktionsnedsättning	40	39	49
Blinda	80	62	28
Döva	8	4	56
Dövblinda	35	19	52
Grav hörselnedsättning	33	20	61
Grav synnedsättning	60	49	40
Intellektuell funktionsnedsättning	21	19	25
Svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera	35	38	41
Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar	42	35	51
Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar	37	40	49
Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar	41	51	49
PRO-medlemmar med funktionsnedsättning	36	16	63
PRO-medlemmar utan funktionsnedsättning	42	21	68

Genom ett pågående forskningsprojekt om hur samhällsinformationen har fungerat under pandemin kan vi se att många personer med funktionsnedsättning har använt traditionell radio för att hålla sig informerade. Då kanske det inte gör så mycket att få lyssnar på radio via nätet (se tabell 4). Här kan vi se att information via ljud är ett lämpligt format för personer med synskador.

Mer problematiskt kan det kanske vara när vi tittar på användningen av dagstidningar via nätet. På flera platser i landet blir det allt svårare att få en tryckt tidning distribuerad och en prenumeration på en tryckt tidning kan ligga på över 6 000 kronor per år. Det tycks som att många personer med funktionsnedsättning har svårt att hänga med i övergången till digitala nyheter. En delförklaring kan vara att många personer med funktionsnedsättning har låga inkomster och kanske helt väljer bort att prenumerera. Vissa artiklar kan ligga utanför en betalvägg men det tycks inte vara många som läser dessa heller. För vissa grupper med funktionsnedsättning är nyhetsläsning via nätet mycket låg, se diagram 16.

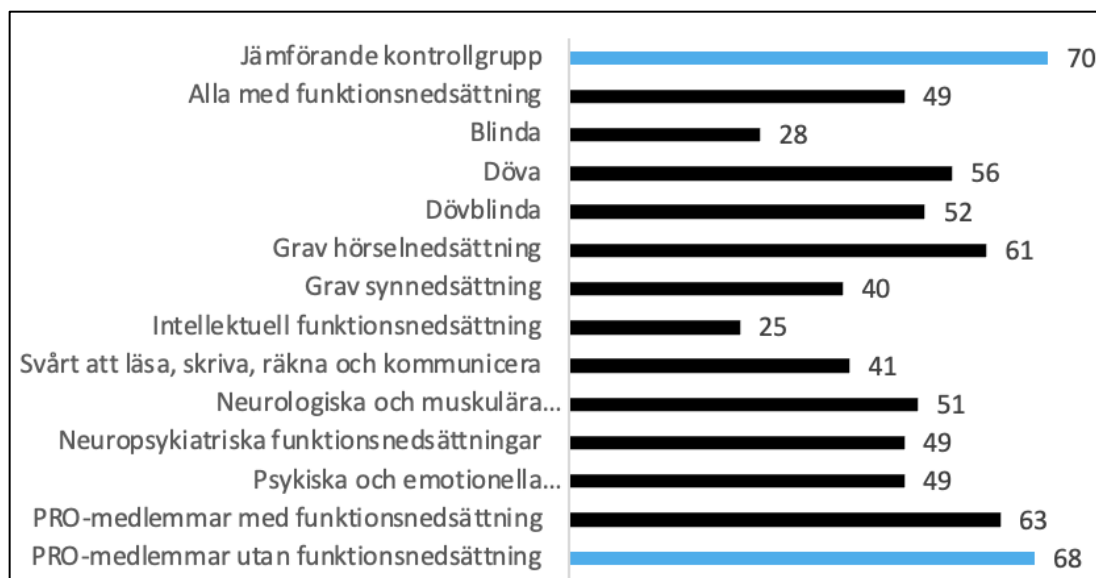

Diagram 16: Personer som läser dagstidning via nätet. Andelar i procent.

Ekonomi och handel

Vi har valt ut några nyckelfaktorer för att man ska kunna hantera sin ekonomi och utnyttja de möjligheter som finns att köpa saker i det digitala samhället. Dessa är mobilt BankID, Annan e-legitimation, Swish, Betala räkningar online och att ha e-handlat. (Tabell 5).

Tabell 5: Användning av Mobilt BankID, e-legitimation som inte är Mobilt BankID, Swish, Betala räkningar via internet och e-handel. Andelar i procent.

Grupp	Mobilt BankID	Annan e-leg	Swish	Betala räkningar	E-handel
Utan funktionsnedsättning	96	18	92	92	85
Alla med funktionsnedsättning	80	16	73	75	65
Blinda	72	20	65	69	58
Döva	92	17	92	85	79
Dövblinda	71	26	68	81	55
Grav hörselnedsättning	83	13	69	83	65
Grav synnedsättning	81	12	68	79	62
Intellektuell funktionsnedsättning	58	10	50	44	37
Svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera	77	18	67	64	56
Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar	80	16	72	76	65
Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar	80	13	74	73	66
Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar	86	13	79	79	73
PRO-medlemmar med funktionsnedsättning	87	-	81	81	91
PRO-medlemmar utan funktionsnedsättning	92	-	87	87	93

Inom detta område finns ett stort och mycket problematiskt digitalt utanförskap. Här kan vi se att när tjänster blir komplexa och när de kopplas till betalningar så ökar de digitala klyftorna

Mobilt BankID

För samtliga grupper med funktionsnedsättning ser vi en lägre användning av Mobilt BankID. Klart lägst är användningen hos personer med intellektuell funktionsnedsättning (Diagram 17). Vi ser inget stöd för att dessa grupper kompenserar detta med att ha BankID i sin dator. Inte heller ser vi att de har skaffat sig en alternativ e-legitimation. Det är snarare så att personer som har Mobilt BankID också har flera sätt att legitimera sig.

Diagram 17: Användning av Mobilt BankID. Andelar i procent.

Att inte ha tillgång till BankID stoppar dels möjligheten till digitala betalningar, dels användningen av många andra tjänster som kräver att användaren legitimerar sig. Här blir det en mycket stor skillnad mellan att vara en del av eller stå utanför det digitala samhället. I takt med att det också blir svårare och svårare att betala med kontanter innebär det att grupper i samhället hamnar i mycket stora svårigheter. Personer som nekas BankID nekas också ofta möjligheten att ha ett betalkonto. Denna grupp tycks öka och en delförklaring är att personer med funktionsnedsättning nekas att ha konton av banker. Länsstyrelserna lyfter denna problematik i sin bevakningsrapport för 2023⁵, där samtliga länsstyrelser gör bedömningen att situationen för äldre och personer med funktionsnedsättning har försämrats under året. Även Finansinspektionen tar upp detta problem⁶. Inspektionen säger att de ska studera detta problem vidare men vi ser en risk att de inte ser bristande tillgänglighet som orsaken till utanförskapet. Deras nuvarande analys ser ut så här:

Många personer i Sverige klarar exempelvis inte av att anpassa sig till den digitala miljö som blir alltmer utbredd. Det uppskattas att antalet människor i digitalt utanförskap i Sverige uppgår till en halv miljon. Det kan till exempel röra äldre konsumenter och konsumenter med olika funktionsvariationer. Vissa konsumenter kan inte förstå hur digitala tjänster fungerar, medan andra tvingas avstå då de inte kan minnas koder och lösenord. (Finansinspektionens Konsumentrapport 2023)

Det är en vanlig analys från myndigheter att det digitala utanförskapet beror på tillkortakommanden från individer. Vår bedömning är istället att många som idag står utanför skulle kunna inkluderas via bättre utformade tjänster.

⁵ <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/om-oss/vara-tjanster/publikationer/2023/bevakning-av-grundläggande-betaltjanster-2023.html>

⁶ <https://www.fi.se/contentassets/80cf6858548b47b89ce60f74568eff83/konsumentskyddsrapport-2023.pdf>

Det finns idag personer som har formell möjlighet att skaffa ett BankID men som inte klarar av att hantera installation, uppgradering, inloggning eller interaktionen mellan en tjänst och BankID. Enligt uppgifter från DigiDel är de vanligaste frågorna som ställs av personer som söker hjälp med digitala problem tydligt kopplade till frågor om banktjänster. Här kan konstateras att många banker har dragit sig tillbaka och gjort sig svåråtkomliga för att hjälpa sina egna kunder. Istället är det våra bibliotek som via kommunala kulturbudgetar står för mycket av denna support.

Personer med intellektuell funktionsnedsättning har ofta hjälp att betala räkningar av en god man eller en anhörig så det stora räkningarna är kanske inte ett problem för många i denna grupp. Men kanske borde vi tycka att det är rimligt att även personer i denna grupp skulle ha möjlighet att köpa en bussbiljett, beställa en pizza online eller något annat som inte omfattar stora ekonomiska belopp men som hör till vad som nog kan beskrivas som att leva som alla andra.

Överlag vet vi att många också kan ha svårt med BankID och att de då har lånat ut sina inloggningsuppgifter till någon annan. Det gäller både personer med funktionsnedsättning och äldre. Det skapar ett beroende av andra och även säkerhetsrisker. Här skulle det behövas ett formaliserat system för ombud som är anpassat för digitala förhållanden.

Lätt att använda Mobilt BankID

Bland personer som använder Mobilt BankID har vi frågat om det är lätt eller svårt. Andelen som tycker att det är lätt att använda mobilt BankID framgår av Diagram 18. Här har vi alltså användare, men om tekniken vore jämligt utformad skulle det inte vara så stor skillnad mellan personer med och utan funktionsnedsättning. Här finns utrymme för stora insatser när det gäller utbildning och support men också för innovation när det gäller utveckling av legitimationstjänster som är mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Diagram 18: Personer som använder Mobilt BankID och som tycker det är lätt att använda. Andelar i procent.

E-handel

En mycket stor andel av personer med funktionsnedsättning har e-handlat (Diagram 19). Anmärkningsvärt är PRO-medlemmarna. Vi tror att detta kan vara en pandemi-effekt. Vi ställde frågor till PRO-medlemmarna senare än till de andra grupperna och det kan vara så att många äldre försökte skydda sig från smitta genom att e-handla.

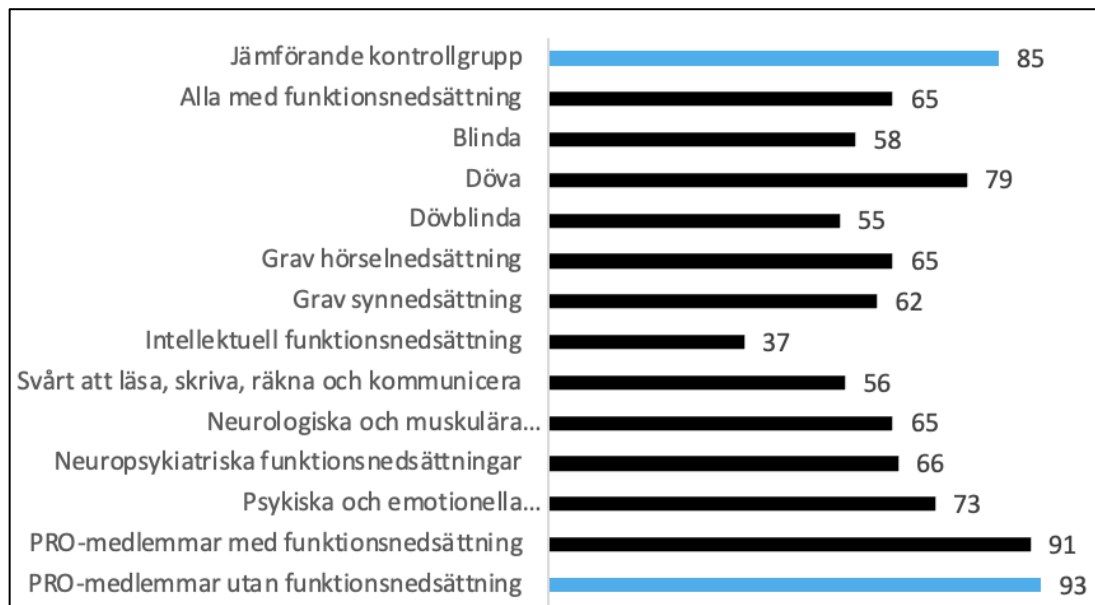

Diagram 19: Personer som har e-handlat. Andelar i procent.

Lätt att e-handla

Andelen personer som e-handlar och som tycker det är lätt att e-handla framgår av Diagram 20. Här ser vi att det är stora skillnader i hur många som tycker det är lätt. Här kan vi se att även om många äldre säger att de har e-handlat så är det en del som tycker att det var svårt.

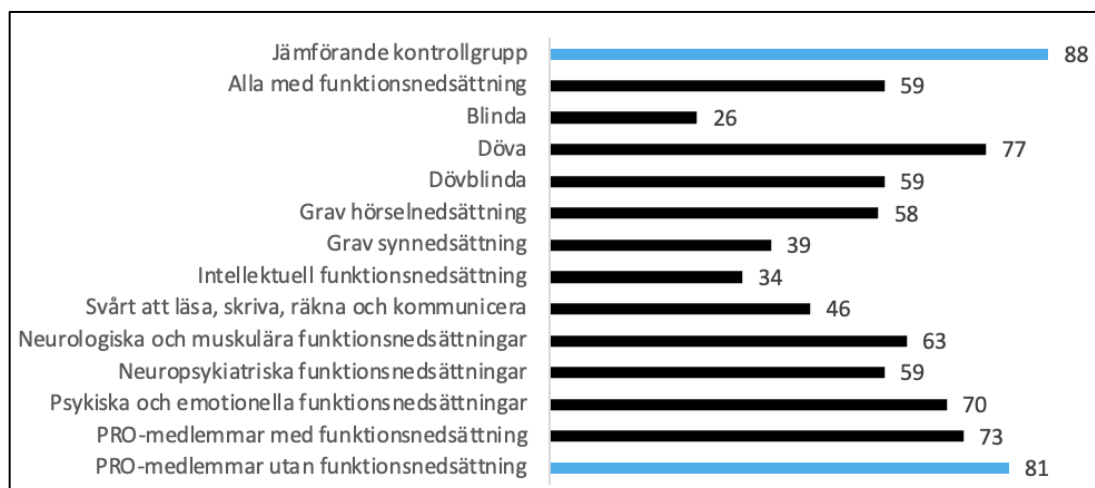

Diagram 20: Personer som har e-handlat och som tycker det är lätt. Andelar i procent.

Här kan vi se att det är personer med synskador och personer med olika kognitiva funktionsnedsättningar som i minst utsträckning tycker att det är lätt att e-handla. Om ett par år träder en skärpt tillgänglighetslagstiftning i kraft. Om denna får effekt

bör det främst synas på att personer som är blinda och personer med grava synskador som upplever en förbättring. Det har att göra med att den nya lagstiftningen tvingar fram bättre tekniska konstruktioner av e-handelsplatser. För att övriga grupper ska uppleva förenklingar krävs mer fokus på att göra tjänsterna enklare att använda.

Bakgrundsvariabler

Bakgrundskaraktäristika för personer med funktionsnedsättning som svarat 2021.

Åldersintervall

Tabell 6: Åldersintervall. Andelar i procent.

Åldersintervall	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Under 16 år		3	2	-	-	2	2	4	6	2	4	2
16–24 år	2	7	3	13	-	2	1	20	12	3	9	7
25–34 år	5	12	11	9	4	4	6	21	12	10	16	20
35–44 år	11	15	10	26	39	9	15	19	16	15	19	23
45–54 år	18	19	23	15	17	22	14	13	18	19	23	25
55–64 år	23	19	26	20	-	17	13	16	21	24	19	17
65–75 år	29	17	16	15	22	20	27	6	12	22	7	5
76 år eller äldre	12	8	10	2	17	24	22	2	3	7	3	1

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Vilken är din könstillhörighet?

Tabell 7: Könstillhörighet. Andelar i procent.

Kön	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Man	31	34	55	22	27	37	44	40	37	33	29	22
Kvinna	69	64	45	76	73	63	54	58	60	65	69	74
Annan	-	1	-	-	-	-	1	2	2	1	2	3
Jag vill inte svara	-	1	-	2	-	-	1	1	1	1	1	1

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Är svenska dit första språk?

Tabell 8: Svenskar som förstaspråk. Andelar i procent.

Svenska som första språk	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ja	89	91	94	43	78	87	95	92	94	92	93	93
Nej	11	9	6	57	22	13	5	8	6	8	7	7

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

I vilket län bor du?

Tabell 9: Län deltagarna bor i. Andelar i procent.

Län	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stockholms län	23	26	18	37	25	17	13	26	37	25	27	26
Uppsala län	8	7	11	4	8	9	7	6	60	6	8	10
Södermanlands län	3	3	2	-	-	2	1	5	2	2	3	4
Östergötlands län	2	3	5	-	-	2	2	5	1	2	5	6
Jönköpings län	2	3	3	-	-	4	5	2	1	2	2	2
Kronobergs län	1	1	2	-	-	2	-	1	1	1	2	3
Kalmar län	2	2	2	2	4	7	1	2	1	2	1	1
Gotlands län	2	1	2	-	-	2	5	-	1	1	1	1
Blekinge län	1	1	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1
Skåne län	17	17	37	17	13	17	32	15	12	14	13	13
Hallands län	2	3	-	2	-	2	2	2	3	3	4	3
Västra Götalands län	16	13	6	13	17	15	8	16	16	19	12	10
Värmlands län	3	2	2	4	-	4	3	1	3	3	2	2
Örebro län	4	4	-	9	4	2	2	2	3	4	3	3
Västmanlands län	2	2	2	2	4	-	3	3	2	1	2	2
Dalarnas län	1	2	-	2	4	-	-	6	2	2	3	2
Gävleborgs län	1	2	2	-	-	2	1	3	3	2	2	3
Västernorrlands län	1	1	-	-	-	-	-	2	2	2	2	1
Jämtlands län	1	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2
Västerbottens län	3	4	5	-	4	7	5	2	4	3	5	3
Norrbottnens län	4	3	5	7	17	2	7	-	2	2	2	2
Vet inte	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellectuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar. I

I vilken typ av ort bor du?

Tabell 10: Ort deltagarna bor i. Andelar i procent.

Ort	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stad	61	62	68	64	70	63	68	58	59	64	61	60
Mindre samhälle	24	23	22	18	22	15	22	29	25	23	23	26
Landsbygd	14	14	11	14	9	20	10	13	16	13	15	14
Vet inte	-	1		5	-	2	1	-	-	-	1	1

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar

I vilken typ av boende bor du?

Tabell 11: Deltagarnas boende. Andelar i procent.

Boende	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hyseslägenhet, vanlig	19	32	36	33	30	17	30	31	33	32	36	43
Bostadsrättslägenhet	22	23	28	18	39	35	28	14	19	24	19	18
Villa, hus	59	38	33	44	30	39	34	31	39	37	35	29
Gruppboende	-	3	-	-	-	4	2	14	4	2	3	3
Serviceboende	-	2	3	4	-	2	3	4	2	2	3	2
Annat stödboende	-	1	-	-	-	-	-	2	1	1	1	1
Jag är hemlös	-	0	-	-	-	-	-	2	1	-	1	2
Annat	-	2		33	-	2	1	2	1	2	2	2

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Brukar du be någon om hjälp med att göra saker på internet?

Tabell 12: Hjälp att göra saker på internet. Andelar i procent.

Hjälp på internet?	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ja	15	38	73	31	47	35	58	58	48	37	37	33
Nej	84	60	27	65	50	61	42	39	48	60	60	64
Vet inte	1	2	-	4	3	4	-	4	4	3	3	3

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Får du hjälp av någon i din vardag?

Tabell 13: Hjälp att göra saker i vardagen. Andelar i procent.

Hjälp i vardagen?	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ja	2	32	48	13	23	18	35	61	38	36	39	36
Nej	98	68	52	87	77	82	65	39	62	64	61	64

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Vilken typ av hjälp?

Tabell 14: Typ av hjälp i vardagen. Andelar i procent.

Typ av hjälp	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Hemtjänst	25	23	38	17	20	13	30	11	16	31	17	13
Personlig assistans	-	26	10	17	40	25	21	15	19	21	13	5
Boendestöd, stödpersoner eller liknande	-	42	45	-	20	25	40	48	44	34	53	66
God man/förvaltare	-	18	7	50	40	50	13	34	23	15	21	25
Anhörig/närstående	38	39	31	50	40	38	32	44	44	37	37	36
Annat	44	14	31	33	40	25	28	11	17	15	16	17

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Bor du tillsammans med någon?

Tabell 15: Bor tillsammans med någon. Andelar i procent.

Bor tillsammans med någon	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ja	81	61	52	78	43	60	59	48	63	62	58	56
Nej	19	39	48	22	57	40	41	52	37	38	42	44

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Vem eller vilka bor du tillsammans med?

Tabell 16: Av de som bor tillsammans med någon, vem eller vilka bor de tillsammans med? Andelar i procent.

Bor tillsammans med...	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sammanboende, partner eller gift	92	75	90	72	100	92	91	40	61	83	66	66
Barn under 18 år	25	19	6	22	11	16	15	11	18	18	27	28
Hemmaboende barn över 18 år	13	11	13	11	-	-	4	13	9	12	13	9
Bor med mina föräldrar eller en förälder	2	17	6	17	-	4	5	50	31	10	23	20
Delar bostad med en vän (eller flera) – kollektivboende	1	1	-	-	-	-	-	2	1	1	2	2
Annat	0	3	-	11	-	-	3	5	6	2	4	6

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Vilken är din högsta avslutade utbildning

Tabell 17: Högsta avslutade utbildning. Andelar i procent.

Utbildning	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Grundskola	7	9	8	20	4	5	5	14	15	9	12	14
Grundsärskola	0	2	-	-	-	2	1	7	4	1	2	2
Gymnasium	23	25	20	13	43	18	28	17	24	28	27	27
Gymnasiesärskola	1	7	2	2	9	9	7	34	9	6	8	5
Yrkesutbildning/Yrkeshögskola	13	9	12	4	9	7	8	6	9	9	8	8
Folkhögskola	2	5	14	9	4	5	6	7	4	4	5	5
Högskola/Universitet	55	40	44	49	30	55	42	13	32	41	36	36
Annan	1	1	2	2	-	-	2	2	1	1	1	2
Vet inte	-	1	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Vad av följande tycker du stämmer med din nuvarande situation?

Tabell 18: Nuvarande situation. Andelar i procent.

Situation	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Arbetar	59	34	35	54	30	42	26	22	32	29	32	36
Arbetslös	2	6	3	9	4	2	1	7	6	6	9	12
Hemma med barn	2	1	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1
Pensionär	40	26	32	20	43	42	50	9	17	31	11	7
Sjukskriven	1	10	3	7	9	-	3	12	10	15	16	21
Sjukersättning/Förtidspensionär	1	21	27	13	26	16	23	23	22	25	27	24
Daglig verksamhet	-	9	2	-	4	4	6	32	13	7	11	7
Aktivitetsersättning	-	5	-	-	4	2	1	16	7	5	7	5
Studerar	4	12	10	28	-	9	5	20	19	7	16	17
Annat	1	5	2	2	-	4	2	8	8	3	6	8
Vet inte	-	0	2	-	4	2	-	-	-	-	-	-

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Vilken inkomst har du per månad?

Tabell 19: Inkomst per månad. Andelar i procent.

Inkomst	Kontroll	Alla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0 kronor	1	4	3	9	-	5	2	6	7	3	5	5
1 – 4 999 kronor	1	4	2	7	-	2	3	10	9	2	7	6
5 000 – 9 999 kronor	3	9	9	2	-	20	4	20	11	7	12	14
10 000 – 14 999 kronor	10	24	21	9	33	16	25	34	24	26	28	29
15 000 – 19 999 kronor	10	13	11	5	21	16	15	9	12	16	11	11
20 000 – 24 999 kronor	10	9	15	7	13	9	11	5	9	11	7	6
25 000 – 29 999 kronor	10	7	8	9	8	14	6	3	5	8	8	7
30 000 – 49 999 kronor	34	13	15	32	4	9	15	1	8	11	10	10
50 000 kronor eller mer	14	3	3	2	4	9	4	2	3	3	2	1
Jag vill inte svara	7	12	14	9	17	5	16	10	13	14	10	11

Kontroll: Jämförelsegrupp utan funktionsnedsättning. 1: Blinda, 2: Döva, 3: Dövblinda, 4: Grav hörselnedsättning, 5: Grav synnedsättning, 6: Intellektuell funktionsnedsättning, 7: Svårt att läsa, skriva, räkna och att kommunicera, 8: Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar, 9: Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, 10: Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar.

Om svenskarna med funktionsnedsättning och internet SMFOI

Undersökningen genomförs vartannat år med start 2017. Personer med funktionsnedsättning rekryteras till att svara på en enkät med frågor om internet, smarta telefoner, datorer och surfplattor. Rekrytering sker via snöbollsrekrytering enligt principer för "sampling in rare populations"⁷. Deltagare kan svara på enkäten på flera olika sätt, i syfte att hitta ett sätt som gör att svarsmetoden upplevs som tillgänglig för dem. Mer information finns på www.begripsam.se.

Antalet svarande har varit:

- 2017: 771
- 2019: 1 506
- 2021: 1 488

Antalet svarande i den jämförande kontrollgruppen har varit:

- 2019: 1 085
- 2021: 1 242

Enkäten består av frågor med fasta och öppna svarsalternativ. För jämförbarhet är vissa av frågorna med fasta svarsalternativ desamma vid varje undersökning. För att fånga upp teman eller nya företeelser finns också speciella frågor i varje undersökning. De öppna svarsalternativen ger deltagarna möjlighet att med egna ord ge en fördjupad bild av de olika frågeställningarna. Det ger på så sätt en möjlighet att kvalitativt fördjupa vår förståelse av de kvantitativa data som visas i tabeller och diagram.

50 diagnoser, funktionsnedsättningar och svårigheter har blivit 10 grupper

I undersökningen Svenskarna med funktionsnedsättning och internet finns 50 fasta svarsalternativ, bestående av olika kategorier av sådana diagnoser, funktionsnedsättningar och svårigheter som har visat sig kunna spela roll när människor bedömer hur lätt eller svårt det är att använda internet och de olika apparater vi använder när vi är på internet. Inom ramen för forskningsprogrammet CoDeAc har vi gjort omfattande datakörningar som visar att det går att skapa 10 grupper där dessa 50 kategorier av diagnoser, funktionsnedsättningar och svårigheter inryms. Det betyder att de kategorier som finns inom en sådan grupp svarar väldigt lika på de olika frågor vi ställer. På det sättet kan vi fortfarande ta fram data för en specifik kategori men vi får också större grupper, vilket ger bättre underlag för statistiska beräkningar.

⁷ Kalton, G., & Anderson, D. W. (1986). Sampling Rare Populations. *Journal of the Royal Statistical Society*, 149(1), 65–82.

I vissa fall består en grupp bara av en kategori. Det beror på att för denna kategori så skiljer sig svaren så mycket från andra grupper att den inte kan ingå i någon större grupp. Detta gäller för Blinda, Dövblinda, Grav hörselnedsättning och Grav synnedsättning. För döva har vi slagit samman barndomsdöva med personer som blivit döva i vuxen ålder.

De 10 grupperna är

- Blinda
- Döva
- Dövblinda
- Grav hörselnedsättning
- Grav synnedsättning
- Intellectuell funktionsnedsättning
- Svårt att läsa, skriva, räkna och kommunicera
- Neurologiska och muskulära funktionsnedsättningar
- Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Psykiska och emotionella funktionsnedsättningar

Grupperna byggs upp enligt denna modell:

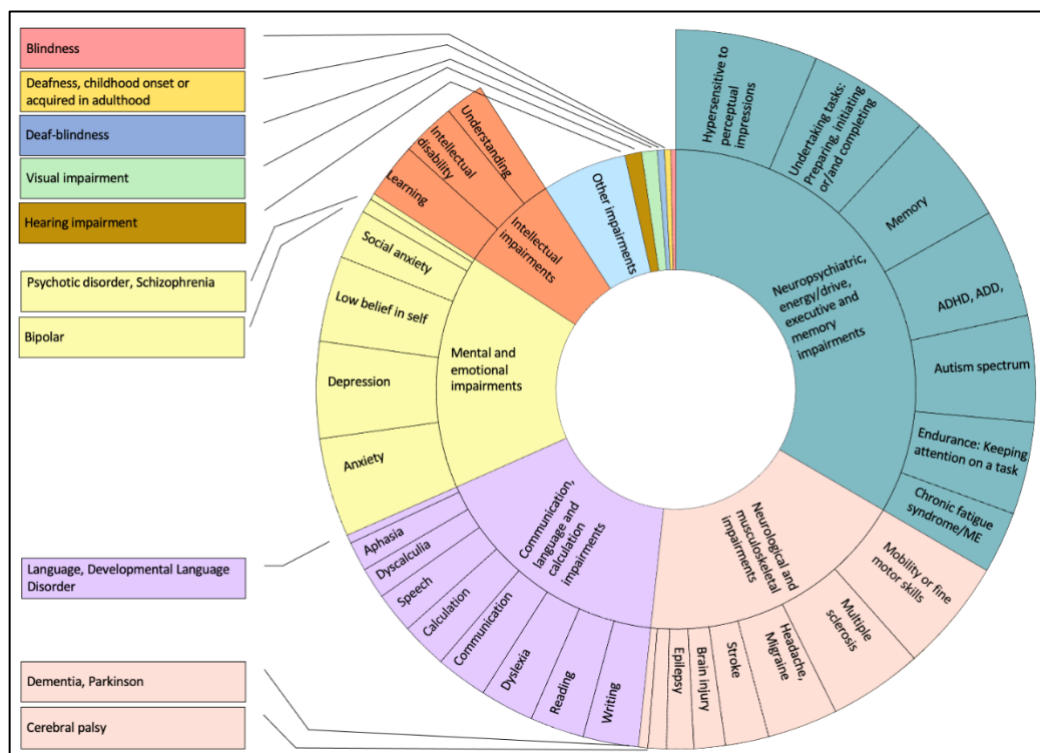

Diagram 21: Den inre ringen representerar en sammanslagning av de diagnoser, funktionsnedsättningar och svårigheter som återfinns i den yttre ringen. Dessa representeras i sin tur av sådan diagnoser, funktionsnedsättningar och svårigheter som vi har funnit kan påverka hur väl det går att använda internet⁸.

⁸ Petterson., Johansson., Demmelmaier, Gustavsson. Disability digital divide: survey of accessibility of eHealth services as perceived by people with and without impairment. *BMC Public Health* **23**, 181 (2023)

På det här sättet uppfyller vi kraven i FN:s konvention för personer med funktionsnedsättning som ställer krav på att statistik ska kunna delas upp i meningsfulla grupper. Konventionen pekar här på problemet att personer med funktionsnedsättning ofta i statistik behandlas som en enda grupp. Detta är i de flesta fall missvisande eftersom funktionsnedsättningar kan vara väldigt olika sinsemellan. Så istället för att behandla funktionsnedsättning som om den vore en homogen grupp bör man i statistik erkänna att det är den kanske mest heterogena grupp vi känner till. Vår data kan brytas ner i 50 olika kategorier men också visas på aggregerad nivå. Det är få andra statistikområden i Sverige där detta är möjligt.

Gruppernas inbördes storlekar

Förutom förekomst i hela befolkningen kan det vara värdefullt att förstå de 10 gruppernas inbördes storlekar i relation till varandra.

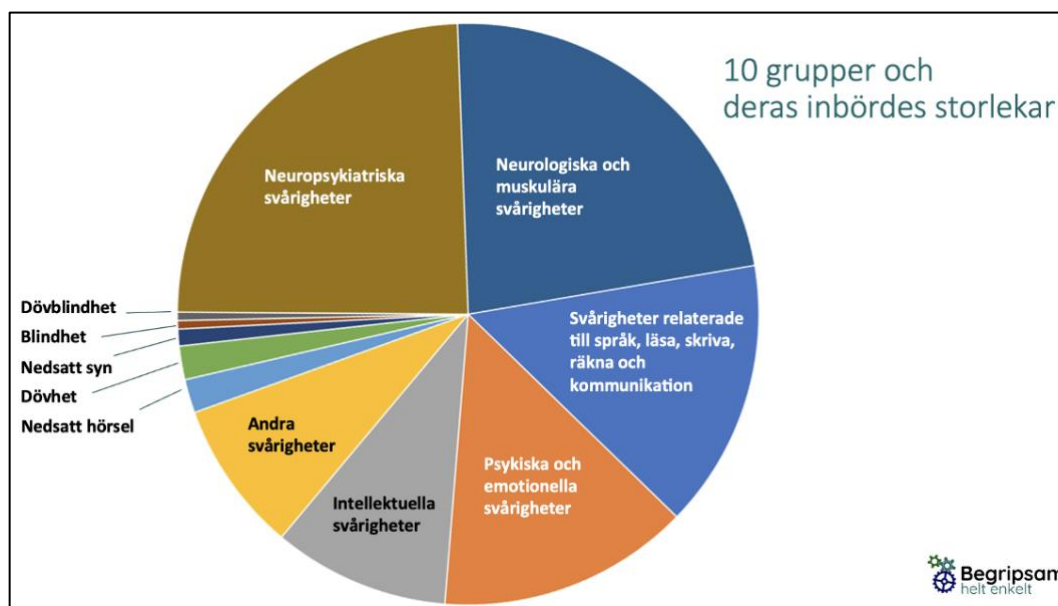

Diagram 22 Inbördes storlekar mellan de 10 grupper som vi använder oss av i rapporten. Grupperna utgörs av personer med funktionsnedsättning där det finns upplevda svårigheter att använda internet. Den största gruppen utgörs av personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningen. Den minsta är personer som är dövblinda.

Jämförande kontrollgrupp med personer utan funktionsnedsättning

Sedan 2019 har vi utökat vår undersökning med en jämförelsegrupp ur den svenska befolkningen. Det betyder att för alla som svarat i SMFOI och meddelat att de har en funktionsnedsättning så drar vi sex matchade kontroller ur befolkningsregistret. Vi matchar då mot ålder, kön och var i landet deltagarna bor.

Det gör att vi för att skapa ett representativt jämförelsematerial ur den svenska befolkningen. Vi eftersträvar att varje person med funktionsnedsättning ska

motsvaras av matchande personer utan funktionsnedsättning. På det sättet kan vi jämföra om det finns digitala klyftor mellan:

- Personer med och utan funktionsnedsättning
- Personer inom någon av våra 10 sammanslagna grupper av funktionsnedsättningar och personer utan funktionsnedsättning
- Personer i någon av våra 50 kategorier av diagnoser, funktionsnedsättningar och svårigheter och personer utan funktionsnedsättning

Jämförelserna är viktiga då de kan hjälpa oss att förstå om det finns digitala klyftor i samhället och om dessa minskar eller ökar över tid. Det gör det också möjligt att förstå om det finns grupper där de digitala klyftorna är särskilt stora.

Män och kvinnor

Statistik är ofta uppdelad på män och kvinnor. Vi har valt att inte göra en sådan uppdelning. Det beror på att skillnaderna mellan män och kvinnor med funktionsnedsättning i relation till användning av internet oftast är mycket små. I den vetenskapliga artikeln [Disability digital divide: survey of accessibility of eHealth services as perceived by people with and without impairment](#) har vi undersökt om kön är en bakgrundsvariabel som spelar roll. Vi såg då att vilken typ av funktionsnedsättning man har spelar större roll än vilket kön man har. De könsskillnader som finns har vi rapporterat i den vetenskapliga artikeln [Disability digital divide: the use of the internet, smartphones, computers and tablets among people with disabilities in Sweden](#). Den generella skillnad vi då kunde notera är att män med funktionsnedsättning har större svårigheter än kvinnor med funktionsnedsättning när det gäller att använda internet.

Det kan finnas anledning att komma tillbaka till att undersöka skillnader mellan män och kvinnor när vi redovisar resultatet av SMFOI 2023.

Personerna som deltar i våra undersökningar är användare av internet

Det kan vara viktigt att ha i åtanke när du läser denna rapport att det är personer med funktionsnedsättning som använder internet som har svarat på våra frågor. I vissa grupper av funktionsnedsättningar kan det i befolkningen finnas ganska stora andelar som inte alls använder internet. Det gäller till exempel i gruppen blinda. Där finns det framförallt äldre blinda personer som inte alls använder internet. Vi kan därför bara säga något om de personer med funktionsnedsättning som är användare av internet.

Förekomst av funktionsnedsättning i populationen

Det finns inte alltid tillförlitlig statistik över hur stora olika grupper av personer med diagnoser, funktionsnedsättningar och svårigheter är. Generellt kan sägas att vi har uppskattningar över hur många personer som har en viss diagnos. I vissa fall har vi också ganska goda skattningar av förekomster av vissa svårigheter. Det gäller särskilt svårigheter att läsa, skriva och räkna. Vad vi däremot inte har någon tydlig uppfattning om är storleken av specifika kognitiva funktionsnedsättningar. Vi vet till exempel inte hur stor andel av befolkningen som kan sägas ha så stora problem med sin koncentrationsförmåga att det kan räknas som en funktionsnedsättning.

Nedanstående tabell 20 är sammanställd av Stefan Johansson på Begripsam och är publicerad i en forskningsartikel 2019⁹.

⁹ Johansson, S., Gulliksen, J., & Gustavsson, C. (2020). Disability digital divide: the use of the internet, smartphones, computers and tablets among people with disabilities in Sweden. *Universal Access in the Information Society*, 0123456789, 1–16. <https://doi.org/10.1007/s10209-020-00714-x>

Table 20. Numbers (n) and proportions (%) of participants who reported having each diagnose and impairment, and numbers (n) of women and men in each diagnose/impairment group.

Diagnose	Total n (%) ¹	Women n	Men n	Prevalence in the general Swedish population
ADD	52 (7%)	30	14	People with ADD are included in the ADHD prevalence figures
ADHD	94 (12%)	56	26	4-5% [1]
Aphasia	34 (4%)	19	14	0.34 % have stroke induced aphasia [2]. No numbers found on aphasia caused by other brain injuries.
Autism Spectrum	189 (25%)	99	64	1-2.5% [3]
Bipolar	25 (3%)	13	10	2.4% [4]
CP, Cerebral Palsy	19 (3%)	8	9	0.2% [5]
Dementia, Alzheimer's disease	2 (0.3%)	1	1	1.82% [6]
Depression, anxiety	179 (23%)	110	46	Point prevalence (2016) for depression: 5-8% and for anxiety: 12-17%. [7]
Dyscalculia	31 (4%)	18	11	14.7% reach level 1 or lower in numeracy proficiency [8]. 6.5% [9]
Dyslexia	113 (15%)	57	46	5-8%. [10]
Epilepsy	35 (5%)	13	19	0.04-0.06%. [11]
Intellectual disability	82 (11%)	43	35	0.8-3.7% [12]
Language Disorder	39 (5%)	17	16	9.92% of children aged 4-5 [13].
MS. Multiple Sclerosis	6 (1%)	4	2	0.11% men and 0.26% women [14]
Parkinson's disease	1 (0.1%)	1	0	0.2%, 1% of all Swedes aged 65 or more. [15]
Stroke	60 (8%)	29	25	Incidence 2016: 14 688 men, 13 635 women. [16]
Schizophrenia	20 (3%)	15	4	0.7% [17]. 0.4-1% [18]
Impairment	Total n (%)¹	Women n	Men n	
Blind	30 (4%)	13	12	Blind people are included in the visually impaired group
Visually impaired	57 (7%)	27	26	1.2-2.97%. [19]
Deaf	22 (3%)	17	4	0.07-0.1%. [20]
Deafblind	11 (1%)	8	3	0.02% (age under 65) and 0.1% (age over 65) [21]
Hearing impaired	25 (3%)	13	9	15-17%. [22]
Fine motor impairments	93 (12%)	52	33	No numbers on prevalence/incidence found.
Speech impairment	54 (7%)	22	26	No numbers on prevalence/incidence found.
Difficulties related to Concentration	201 (26%)	116	67	No numbers on prevalence/incidence found.
Difficulties related to Focusing	158 (21%)	88	50	No numbers on prevalence/incidence found.
Difficulties related to Lack of self-esteem	129 (17%)	84	37	No numbers on prevalence/incidence found.
Difficulties related to Learning new things	72 (10%)	41	26	Specific learning disabilities: 10% [23]
Difficulties related to Memory	151 (20%)	79	56	No numbers on prevalence/incidence found.
Difficulties related to Reading	112 (15%)	60	43	13.3% reach level 1 or lower in literacy proficiency [8]. No distinction was made between reading and writing.
Difficulties related to Writing	110 (14%)	54	50	See Reading
Difficulties related to Social fear	78 (10%)	40	28	No numbers on prevalence/incidence found.
Difficulties related to Start or stop activities	168 (22%)	94	56	No numbers on prevalence/incidence found.
Difficulties related to Ability to Understand	90 (12%)	49	34	No numbers on prevalence/incidence found.
Sensitive for Strong Impressions	184 (24%)	126	40	No numbers on prevalence/incidence found.
Other	153 (20%)	94	48	

¹. On gender there were also the options "Other" and "I do not want to answer that question". Those gender groups were small and are not presented in the results. Participants could report multiple diagnoses/impairments.

Referenser till förekomst av funktionsnedsättning

1. Karlsson T, Classon E, Rönnerberg J. The brain-friendly workplace - cognition, cognitive disability and working environment [In Swedish: Den hjärnvänliga arbetsplatsen - kognition, kognitiva funktionsnedsättningar och arbetsmiljö]. Stockholm; 2014.
2. Johansson MB. Aphasia and Communication in Everyday Life. Uppsala University; 2012.
3. Lundström S, Reichenberg A, Anckarsäter H, Lichtenstein P, Gillberg C. Autism phenotype versus registered diagnosis in Swedish children : prevalence trends over 10 years in general population samples. *BMJ*. 2015;350:1–6.
4. Kingdom U, Inter- CID. Prevalence and Correlates of Bipolar Spectrum Disorder in the World Mental Health Survey Initiative. 2011;68:241–51.
5. Maryam Oskui, Coutinho F, Dykeman J, Jette N, Tamar Pringheim. An update on the prevalence of cerebral palsy: a systematic review and meta-analysis. *Dev Med CHILD Neurol*. 2013.
6. Alzheimer Europe. Sweden 2013: The prevalence of dementia in Europe. 2013. <https://www.alzheimer-europe.org/Policy-in-Practice2/Country-comparisons/2013-The-prevalence-of-dementia-in-Europe/Sweden>. Accessed 11 Oct 2018.
7. Adler M, Knorring L Von, Orelund L. Depression - background and treatment [In Swedish: Depression – bakgrund och behandling]. 2016.
8. OECD. OECD Skills Outlook 2013 - First results from the survey of adult skills. 2013.
9. Gross-Tsur V, Manor O, Shalev RS. Developmental Dyscalculia: Prevalence and Demographic Features. *Dev Med Child Neurol*. 2008;38:25–33. doi:10.1111/j.1469-8749.1996.tb15029.x.
10. The Swedish Dyslexia Association (Svenska Dyslexiföreningen). How common are difficulties in reading and writing/dyslexia? [In Swedish: Hur vanligt är läs- och skrivsvårigheter/dyslexi?]. 2018. <https://www.dyslexiforeningen.se/page2/>. Accessed 20 Aug 2018.
11. L. Forsgren, Beghi E, Öun A, Sillanpää M. The epidemiology of epilepsy in Europe – a systematic review. *Eur J Neurol*. 2005;12:245–53.
12. National Center for Biotechnology Information U.S. National Library of Medicine. Prevalence of Intellectual Disabilities. 2018. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK332894/>. Accessed 12 Aug 2018.
13. Norbury CF, Gooch D, Wray C, Baird G, Charman T, Simonoff E, et al. The impact of nonverbal ability on prevalence and clinical presentation of language disorder : evidence from a population study. *J Child Psychol Psychiatry*. 2016;57:1247–57.
14. Ahlgren C, Odén A, Lycke J. High nationwide prevalence of multiple sclerosis in Sweden. *Mult Scler J*. 2011;17:901–8.
15. Swedish Neuro Registries. The registry for Parkinson's Disease. 2018. <http://neuroreg.se/en.html/parkinsons-disease>. Accessed 11 Aug 2018.
16. The National Board of Health and Welfare (Socialstyrelsen). Stroke Statistics 2016 [In Swedish: Statistik om stroke 2016]. 2017.
17. Mcgrath J, Saha S, Chant D, Welham J. Schizophrenia : A Concise Overview of Incidence , Prevalence , and Mortality. *Epidemiol Rev*. 2008;30 August:67–76.
18. Perälä J, Suvisaari J, Saarni S, Kuoppsalmi K, Isometsä E, Pirkola S, et al. Lifetime Prevalence of Psychotic and Bipolar I Disorders in a General Population. *Arch Gen Psychiatry*. 2007;64.
19. The National Board of Health and Welfare (Socialstyrelsen). Report on Public Health 2009 [In Swedish: Folkhälsorapport 2009]. 2009.
20. Werngren-Elgström M, Dehlin O, Iwarsson S. A Swedish Prevalence Study of Deaf People Using Sign Language : A prerequisite for Deaf studies. *Disabil Soc*. 2003;18:311–23.
21. National Knowledge-center on Deafblindness (Nationellt Kunskapscenter för dövblindfrågor). Prevalence of deafblindness [In Swedish: Förekomst av dövblindhet]. <https://nkcdb.se/dovblindhet/fakta-om-dovblindhet/forekomst/>. Accessed 4 Aug 2018.

22. Johansson MSK, Arlinger SD. Prevalence of hearing impairment in a population in Sweden : Prevalencia de las pérdidas auditivas en una población de Suecia. *Int J Audiol.* 2003;42:18–28.

23. Butterworth B, Kovas Y. Understanding Neurocognitive Developmental Disorders Can Improve Education for All. *Science* (80-). 2013;340:300–5.